

ΤΕΙ ΠΑΤΡΑΣ – ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ – ΤΜΗΜΑ
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑΣ – ΤΑΣΕΙΣ
ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΧΩΡΟ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: Γκούβης Δημήτριος
Εργαστηριακός Συνεργάτης

ΦΟΙΤΗΤΗΣ: Σταυρόπουλος Φώτης
Α.Μ 4993
Πτυχίο Γ

Περιεχόμενα

Μεθοδολογία	3
Εισαγωγή	4

Μέρος Α

Κεφάλαιο 1 Γενικές αρχές τουρισμού περιπέτειας

1.1 Εννοιολογική οριοθέτηση και ιστορική εξέλιξη τουρισμού	6
1.2 Εμφάνιση εναλλακτικών και ειδικών μορφών τουρισμού	7
1.3 Ορισμός τουρισμού περιπέτειας	9
1.4 Ανάπτυξη τουρισμού περιπέτειας.....	10
1.5 Ορισμός οικοτουρισμού	12
1.6 Κίνητρα τουριστών περιπέτειας	12
1.7 Ψυχογραφική τμηματοποίηση τουριστών περιπέτειας	14
1.8 Χαρακτηριστικά τουριστών περιπέτειας	15
1.9 Τάσεις τουρισμού περιπέτειας διεθνώς	17
1.10 Marketing τουρισμού περιπέτειας	19
1.11 Επιπτώσεις τουρισμού περιπέτειας	21
1.12 Ατυχήματα και τουρισμός περιπέτειας	24
1.13 Ασφάλεια τουρισμού περιπέτειας	26
1.14 Εταιρείες τουρισμού περιπέτειας.....	28
1.15 Διεθνής προορισμοί τουρισμού περιπέτειας	30

Κεφάλαιο 2 Δραστηριότητες τουρισμού περιπέτειας

2.1 Ορειβάσια	34
2.2 Snowboard	39
2.3 Ελεύθερη πτώση με αλεξίπτωτο	40
2.4 Πτήση με ανεμόπτερο	42
2.5 Αλεξίπτωτο πλαγιάς (parapente)	44
2.6 Bungee jumping.....	46
2.7 Jeep safari	48
2.8 Mountain bike	49
2.9 Rafting	50
2.10 Canoeing	52
2.11 Scuba diving	54
2.12 Trekking	55
2.13 River trekking	56
2.14 Bird watching	57
2.15 Ιππασία.....	58
2.16 Τοξοβολία	59

Μέρος Β

Κεφάλαιο 3 Τουρισμός περιπέτειας στην Ελλάδα

3.1 Τουριστικό προφίλ Ελλάδας	62
3.2 Εταιρείες τουρισμού περιπέτειας στην Ελλάδα	63
3.2.1 Σε όλη την Ελλάδα	63
3.2.2 Οι κατά τόπους ειδικοί.....	67
3.3 Δραστηριότητες στην Ελλάδα	70
3.4 Χιονοδρομικά κέντρα	74
3.5 Καταλύματα τουρισμού περιπέτειας	76
3.6 Ατύχημα στο Λούσιο	78
3.7 Θεσμικό πλαίσιο τουρισμού περιπέτειας	81
3.8 Οργανισμός Ελληνικού Τουρισμού Υπαίθρου	82
3.9 Κριτική τουρισμού περιπέτειας	84
3.10 Συμπεράσματα	85
Παράρτημα	87
Βιβλιογραφία	93

Μεθοδολογία

Αντικείμενο αυτής της εργασίας είναι η ανάλυση του τουρισμού περιπέτειας, η αναφορά στον τρόπο διανομής και πακετοποίησης του, οι δραστηριότητες από τις οποίες αποτελείται, τα κίνητρα των τουριστών περιπέτειας καθώς και οι επιδράσεις του.

Τα στοιχεία, τα οποία αναφέρονται προέρχονται κυρίως από ξενόγλωσση βιβλιογραφία και από άρθρα από το διαδύκτιο. Η συγκεκριμένη μορφή τουρισμού δεν είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένη στην Ελλάδα, και για αυτό το λόγο η ελληνική βιβλιογραφία είναι περιορισμένη, ενώ υπήρξε δυσκολία και στην ανεύρεση στατιστικών στοιχείων.

Η παρούσα εργασία είναι χωρισμένη σε δύο μέρη. Στο πρώτο μέρος γίνεται μια γενική αναφορά στο φαινόμενο του τουρισμού, καθώς και στην εμφάνιση των εναλλακτικών μορφών τουρισμού, στις οποίες ανήκει και ο τουρισμός περιπέτειας. Στη συνέχεια αναφέρονται τα κίνητρα τουριστών περιπέτειας, οι αρχές marketing και η προώθηση του, καθώς και οι τάσεις του διεθνώς, αλλά και οι επιπτώσεις του τουρισμού περιπέτειας. Επιπλέον αναφέρονται συγκεκριμένα ατυχήματα τουρισμού περιπέτειας, ενώ θίγεται και το θέμα της ασφάλειας διεθνώς. Αναφέρονται επίσης διεθνής προορισμοί περιπέτειας και εξειδικευμένοι tour operators, ενώ γίνεται και παρουσίαση των δραστηριοτήτων που περιλαμβάνει.

Στο δεύτερο μέρος παρουσιάζεται το τουριστικό προφίλ της Ελλάδας και το θέμα της ανάπτυξης του τουρισμού περιπέτειας στη χώρα μας. Αναφέρονται εξειδικευμένες εταιρείες τουρισμού περιπέτειας, περιοχές όπου πραγματοποιούνται συγκεκριμένες δραστηριότητες τουρισμού περιπέτειας. Επίσης γίνεται αναφορά σε χιονοδρομικά κέντρα και προτεινόμενα καταλύματα. Τέλος παρουσιάζονται τα συμπεράσματα, που προκύπτουν από την συγκεκριμένη εργασία, καθώς και προτάσεις για μια συντονισμένη και ισορροπημένη ανάπτυξη του τουρισμού περιπέτειας.

Εισαγωγή

Ο τουρισμός αποτελεί έναν σημαντικό κλάδο οικονομικής δραστηριότητας στις χώρες υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών.

Εκτός από τις οικονομικές επιδράσεις, η ανάπτυξη του τουρισμού σε ορισμένο τόπο και χρόνο ασκεί και σημαντικές αρνητικές επιδράσεις σε κοινωνικό, πολιτιστικό και περιβαλλοντολογικό επίπεδο.

Οι αρνητικές αυτές επιπτώσεις ανέδειξαν την ανάγκη για την ύπαρξη και την ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού, με σκοπό τον σεβασμό των τοπικών ιδιαιτεροτήτων, καθώς και σε μια ισορροπημένη σχεδίαση ανάμεσα στο περιβάλλον, στην οικονομία, στην κοινωνία και στον πολιτισμό.

Ο τουρισμός περιπέτειας αποτελεί μία μορφή εναλλακτικού τουρισμού, η οποία γνωρίζει σημαντική ανάπτυξη παγκοσμίως. Παρόμοιες προσπάθειες για την ανάπτυξη του γίνονται και στην Ελλάδα, σε μικρότερο βαθμό βέβαια. Αποτελεί για τα ελληνικά δεδομένα μία νέα πραγματικότητα.

Όμως δεν υπάρχει μορφή τουριστικής ανάπτυξης, που να μην προκαλεί εκτός από τις θετικές και αρνητικές επιπτώσεις. Οι προσπάθειες για την ανάπτυξη του τουρισμού περιπέτειας στην Ελλάδα είναι ευκαιριακές, ασυντόνιστες, συνοδεύονται από αυθαιρεσίες, ενώ δεν υπάρχει νομοθετική διάταξη σχετικά με τον τουρισμό περιπέτειας.

Τα προβλήματα αυτά μπορούν να ξεπεραστούν ώστε ο τουρισμός περιπέτειας να λειτουργήσει θετικά και στην Ελλάδα, μόνο μέσω προσεκτικά σχεδιασμένων και συντονισμένων ενεργειών, δημιουργία νομοθετικών διατάξεων και κανονισμών και συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.

Μέρος Α΄

Κεφάλαιο 1

Κεφάλαιο 2

1.1 Εννοιολογική οριοθέτηση και ιστορική εξέλιξη του τουρισμού

Ο τουρισμός μπορεί να οριστεί ως μια ανθρώπινη δραστηριότητα, η οποία περιλαμβάνει ανθρώπινη συμπεριφορά, χρήση πόρων, επαφές και σχέσεις με άλλους ανθρώπους, οικονομίες και περιβάλλοντα. Επιπλέον περιλαμβάνει τη φυσική κίνηση τουριστών προς περιοχές διαφορετικές από εκείνες στις οποίες συνήθως κατοικούν. Αν και το μεγαλύτερο ποσοστό του τουρισμού παγκοσμίως γίνεται για λόγους αναψυχής και, ως εκ τούτου, συνεπάγεται τη χρήση ενός μέρους του διαθέσιμου χρόνου του ατόμου, ένα μέρος του τουρισμού έχει σχέση αναπόφευκτα με υποχρεώσεις, όπως επαγγελματικές ή οι ανάγκες υγείας. (Bull 2002, σελ.1-2)

Για να φτάσει ο τουρισμός στη σημερινή του μορφή πέρασε από διάφορες εξελικτικές φάσεις. Μια από τις πιο σημαντικές είναι αυτή του «εκδημοκρατισμού» του, η οποία τοποθετείται χρονολογικά αμέσως μετά το τέλος του Β Παγκοσμίου Πολέμου. Ο τουρισμός από προνόμιο των πλούσιων και της αριστοκρατίας άρχισε βαθμιαία, αλλά σταθερά να γίνεται δικαίωμα των εργαζομένων και γενικότερα των μη προνομιούχων.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι στην ανάπτυξη του τουρισμού καθοριστικό ρόλο έπαιξε και η τεχνολογική εξέλιξη των μεταφορικών μέσων, η αύξηση του κατά κεφαλήν εθνικού εισοδήματος, η βελτίωση των συνθηκών απασχόλησης και όρων αμοιβής των εργαζομένων, η εξασφάλιση κοινωνικών παροχών στις οικονομικά ασθενέστερες τάξεις του πληθυσμού, η απλούστευση των διατυπώσεων στις μετακινήσεις των ανθρώπων μεταξύ των διαφόρων χωρών, η ανάπτυξη των τουριστικών επιχειρήσεων και η διεθνοποίηση της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας. (Ηγουμενάκης 2001, σελ.35-36)

1.2 Εμφάνιση ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού

Η ταχύτατη ανάπτυξη του τουρισμού προκάλεσε έντονο προβληματισμό για τις δυσκολίες διαχείρισης αυτού του τομέα. Ο μεγάλος αριθμός τουριστών σε συνδυασμό με την εποχικότητα οδήγησαν σε έντονες πιέσεις στις παραγωγικές και κοινωνικές λειτουργίες των πόλεων και κοινοτήτων, οι οποίες αναπτύσσονταν τουριστικά. Το αποτέλεσμα ήταν ότι, παρά την οικονομική ανάπτυξη, υπήρξε υποβάθμιση της ποιότητας ζωής στο κοινωνικό πεδίο αλλά και του τοπικού περιβάλλοντος.

Το ζήτημα των επιπτώσεων αποτέλεσε και συνεχίζει να αποτελεί ένα από τα κύρια ζητήματα στις αναλύσεις και στις έρευνες επιστημόνων οικονομολόγοι, κοινωνιολόγοι, περιβαλλοντολόγοι. Το γεγονός αυτό ενισχύει την κριτική για τα πρότυπα εκείνα, που θεωρούνται ότι οδηγούν σε δυσμενείς επιπτώσεις στην κοινωνία, στο περιβάλλον, στην οικονομία και στον πολιτισμό. Επιπλέον αναδείχτηκε η ανάγκη για την ύπαρξη σεβασμού των τοπικών ιδιομορφιών, καθώς και σε σωστά σχεδιασμένη ισόρροπη σχέση ανάμεσα στο περιβάλλον, στην οικονομία, στην κοινωνία και τον πολιτισμό. (Κοκκώσης – Τσάρτας, 2001, σελ. 92).

Επιπλέον οι tour operators προσπαθούν να προωθήσουν τον τουρισμό περιπέτειας για τους εξής λόγους:

- ✚ Αποτελεί την εμφάνιση μιας αναγνωρίσιμης μορφής τουριστικού τομέα και ενσωματώνει τόσο τον οικοτουρισμό όσο και τον τουρισμό περιπέτειας.
- ✚ Αναγνώριση της οικονομικής σημασίας του
- ✚ Ανάπτυξη του τουρισμού και της ιδιωτικής ψυχαγωγίας σε πολλές προστατευόμενες περιοχές, όπου υπάρχουν στοιχεία υπό διατήρηση, δημιουργώντας ευκαιρίες για νέα οικονομική ανάπτυξη και σε άλλους ιδιωτικούς αλλά και δημόσιους τομείς.

- ✚ Αύξηση του ενδιαφέροντος και για το συγκεκριμένο είδος τουρισμού αλλά και για τις ανάγκες της σωστής περιβαλλοντικής διαχείρισης (Buckley 2000, σελ.438)

Διαφορές μαζικού τουρισμού και εναλλακτικών μορφών τουρισμού

Πίνακας 1

Μαζικός τουρισμός	Εναλλακτικός τουρισμός
A) Γενικές έννοιες	
Απερίσκεπτος	Συνετός
Επιθετικός	Επιφυλακτικός
Γρήγορος / ορμητικός	Αργός / Στοχαστικός
Υψηλών ρυθμών	Χαμηλών ρυθμών
Ανεξέλεγκτος	Ελεγχόμενος
Ασυντόνιστος	Συντονισμένος
Βραχυπρόθεσμος	Μακροπρόθεσμος
Ποσοτικός	Ποιοτικός
Αυξανόμενος	Αναπτυσσόμενος
B) Τουριστικές αναπτυξιακές στρατηγικές	
Ανάπτυξη χωρίς σχεδιασμό	Σχεδιασμός προς την ανάπτυξη
Κάθε κοινότητα σχεδιάζει για τον εαυτό της	Κεντρικός σχεδιασμός για μεγάλες περιοχές
Αναρχη ανάπτυξη	Συγκέντρωση της ανάπτυξης σε ορισμένες περιοχές
Τυχαία και διάσπαρτη ανέγερση οικοδομημάτων	Συντήρηση του εδάφους, συγκεντρωτική ανέγερση οικοδομών, διατήρηση ελεύθερου χώρου
Εντατική εκμετάλλευση της ιδιαίτερης αξίας των τοποθεσιών	Σεβασμός στην ιδιαίτερη αξία της κάθε τοποθεσίας
Ανάθεση της τουριστικής ανάπτυξης σε εξωγενείς παράγοντες	Ευκαιρίες για λήψη αποφάσεων και συμμετοχή του τοπικού πληθυσμού
Χρησιμοποίηση όλου του διαθέσιμου εργατικού δυναμικού	Ανάπτυξη σχεδιασμένη σύμφωνα με τις δυνατότητες της περιοχής για τουρισμό τοπικά ελεγχόμενο
Θεώρηση του αγροτικού πληθυσμού μόνο ως κτηματίες	Διατήρηση και ενθάρρυνση της γεωργίας
Γ) Πλαίσιο πολιτικής	
Εξασφάλιση συγκεντρωτικών αφίξεων	Εναλλασσόμενες διακοπές
Πρόσληψη προσωπικού μη αποδεδειγμένων ικανοτήτων	Βελτίωση εκπαίδευσης των ατόμων με υπεύθυνες θέσεις στον τουρισμό
Θεωρείται ως λύση στο οικονομικό αδιέξοδο	Ψάχνει νέες επιλογές και τουριστικές εναλλαγές.

Krippendorf (1982)

1.3 Ορισμός τουρισμού περιπέτειας

Ο τουρισμός περιπέτειας συνδυάζει ένα μεγάλο εύρος δραστηριοτήτων, οι οποίες περιλαμβάνουν το στοιχείο της περιπέτειας και της υπερδιέγερσης στο φυσικό περιβάλλον. Κάποιες από αυτές εμπεριέχουν μεγαλύτερο βαθμό επικινδυνότητας από κάποιες άλλες. Ο τουρισμός περιπέτειας συνδιαζόμενος με τον οικοτουρισμό, περιλαμβάνει περισσότερο παθητικές δραστηριότητες όπως πεζοπορία, ιππασία, τοξοβολία και διαφόρων μορφών σαφάρι. (Bentley 2001, σελ.32-34)

Ο τουρισμός περιπέτειας χωρίζεται ανάλογα με τον βαθμό επικινδυνότητας των δραστηριοτήτων του σε:

- ✚ Hard adventure tourism: περιλαμβάνει δραστηριότητες με υψηλό βαθμό κινδύνου, οι οποίες απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή, έντονη προσπάθεια και ειδικές ικανότητες.
- ✚ Soft adventure tourism: περιλαμβάνει δραστηριότητες με μικρότερο βαθμό επικινδυνότητας, οι οποίες απαιτούν μικρότερη προσπάθεια, ενώ οι συμμετέχοντες δεν απαραίτητο να έχουν ιδιαίτερες γνώσεις ή ικανότητες. Οι περισσότερες από αυτές πραγματοποιούνται υπό την καθοδήγηση ενός έμπειρου οδηγού.

Ένας άλλος διαχωρισμός του τουρισμού περιπέτειας γίνεται με βάση το φυσικό στοιχείο στο οποίο πραγματοποιούνται. Με αυτό τον τρόπο διακρίνονται σε:

Δραστηριότητες του αέρα

Πτήση με αερόστατο

Πτήση με ανεμόπτερο

Parachuting

Parapente

Heli – bungee jumping

Δραστηριότητες θάλασσας

Rafting

Kayak

Canoeing

Scuba diving

Water ski

Surf ski

River trekking

Δραστηριότητες εδάφους

Ski

Downhill ski

Trekking

Bungee jumping

Mountain bike

Guided trekking

Horse trekking

Rock climbing

1.4 Ανάπτυξη τουρισμού περιπέτειας

Ο τουρισμός περιπέτειας είναι μια νέα, συνεχώς αναπτυσσόμενη, μορφή τουρισμού που προσελκύει κυρίως κατοίκους των μεγαλουπόλεων με υψηλή οικονομική επιφάνεια, οι οποίοι αναζητούν μια διέξοδο από τους έντονους εργασιακούς ρυθμούς, το στρες και την ρουτίνα που αντιμετωπίζουν στην πόλη.

Εντάσσεται στο λειτουργικό πλαίσιο των αθλητικών δραστηριοτήτων με επαγγελματικό ή ερασιτεχνικό χαρακτήρα που ενεργοποιούν την τουριστική δραστηριότητα και δεν σχετίζεται με τα μεγάλα αθλητικά γεγονότα που λαμβάνουν χώρα σε τακτά χρονικά διαστήματα

Σήμερα, τέτοιου τύπου τουριστικές δραστηριότητες είναι εφικτές για όλες τις ηλικίες και προσφέρονται σε όλα τα μέρη του πλανήτη (π.χ. Ν. Ζηλανδία, το Νεπάλ, η Κένυα, η Τανζανία) όπου υπάρχουν αξιόλογοι περιβαλλοντικοί πόροι. Ο τουρισμός περιπέτειας είναι μία μορφή εναλλακτικού τουρισμού, ο οποίος παρουσιάζει σημαντική ανάπτυξη, όπως φαίνεται και από τις συμμετοχές των ενδιαφερομένων, που παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα. Τα στοιχεία αυτά είναι αποτέλεσμα έρευνας σε παγκόσμιο επίπεδο. (Schott 2007, σελ.260)

Πίνακας 2

Συμμετοχές τουριστών σε δραστηριότητες τουρισμού περιπέτειας 1997–2004

Activities	1997 in (000)	1998 in (000)	1999 in (000)	2000 in (000)	2001 in (000)	2002 in (000)	2003 in (000)	2004 in (000)	%change 97 to 94
Tramping	134	161	165	234	200	213	306	317	+137
Jet Boating	143	173	158	179	175	171	200	225	+57
Glacier walk	125	124	148	164	140	159	245	256	+105
Bungee jumping	65	78	82	82	101	96	105	101	+55
Caving	29	48	64	76	80	67	86	57	+97
Kayaking sea	18	23	27	36	46	52	81	74	+311
Rafting white	42	51	42	51	40	50	66	61	+45
Parachuting	4	21	20	24	34	31	69	40	+900
Kayaking river	14	14	11	22	19	25	25	27	+93
Rafting – black	18	16	16	16	19	22	34	24	+33
Mountain biking	14	15	11	12	15	19	17	18	+29
Gliding	4	3	3	0.8	3	13	54	39	+875
Ballooning	2	6	6	6	10	9	8	6	+200
Paragliding	10	8	6	14	8	6	3	10	+0.01

Βασισμένο στο άρθρο του Christian Scott “*Selling Adventure Tourism: a Distribution Channels Perspective*”

1.5 Ορισμός οικοτουρισμού

Ο όρος αυτός χρησιμοποιήθηκε για να εξηγήσει την περίπλοκη σχέση ανάμεσα στους τουρίστες και στο περιβάλλον. Εστιάζεται κατά κύριο λόγο στην εμπειρία και στην επιμόρφωση σχετικά με τη φύση ώστε να υπάρχουν μικρές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, και ταυτόχρονα τα οφέλη να προσανατολίζονται προς την τοπική κοινωνία.

Εξ ορισμού ο οικοτουρισμός είναι αειφορικός, ακολουθεί όλες τις αρχές και το δόγμα της αειφορικής ανάπτυξης, και σαν μορφή ήπιος και αντιμαζικός, ενώ δεν απαιτεί ιδιαίτερες εγκαταστάσεις.

Ο οικοτουρισμός εμπεριέχει επίσης την έννοια της διαχείρισης από την πλευρά της χώρας υποδοχής, η οποία δεσμεύεται για την προστασία και τη διατήρηση της περιοχής με την συμμετοχή των ντόπιων κατοίκων στη διαδικασία προστασίας του περιβάλλοντος, και την χρήση των εσόδων των επιχειρήσεων για τη χρηματοδότηση της διαχείρισης των φυσικών πόρων της περιοχής και της τοπικής ανάπτυξης. Περιλαμβάνει δραστηριότητες ήπιας μορφής όπως ιππασία, τοξοβολία, πεζοπορία κλπ. Στα πλαίσια του οικοτουρισμού προσφέρονται πακέτα εκδρομών σε τουριστικά πάρκα και εθνικούς δρυμούς. (Fennell 1999, σελ.10)

1.6 Κίνητρα τουριστών περιπέτειας

Αναφερόμενοι στον τουρισμό περιπέτειας, πρέπει να αναφερθούν και τα κίνητρα, τα οποία ωθούν κάποιων να συμμετέχει στον τουρισμό περιπέτειας και πως ο καθένας από εμάς αντιλαμβάνεται αυτή την εμπειρία. Ένα μέρος συγγραφέων υποστηρίζουν σύμφωνα με τους Christiansen και Johnston παρουσιάζουν το τουρισμό περιπέτειας ως ένα τρόπο αυτογνωσίας και επικοινωνίας με το φυσικό περιβάλλον ενώ άλλοι συγγραφείς τονίζουν ιδιαίτερα το συναίσθημα του φόβου και το ρίσκο που παίρνει κάποιος συμμετέχοντας σε τέτοιου είδους δραστηριότητες.

Άλλοι συγγραφείς σύμφωνα με τον Ewert υποστηρίζουν ότι το «ρίσκο έχει τον κυρίαρχο ρόλο στις δραστηριότητες τουρισμού περιπέτειας». Υποστηρίζουν ακόμα, ότι σε περίπτωση όπου δεν παρουσιάζεται κάποιο ρίσκο, ή δεν υφίσταται καθόλου, τότε κάποιος δεν αξίζει να συμμετέχει στο τουρισμό περιπέτειας, αφού πλέον δεν μπορεί να διασκεδάσει.

Αντίθετα άλλοι συγγραφείς σύμφωνα με τον Walle υποστηρίζουν ότι «ο τουρισμός περιπέτειας, πέρα από το ρίσκο και την αίσθηση κινδύνου, αποτελεί και μια μορφή αυτογνωσίας». Στηρίζει τη θεωρία του στη θεωρία του Maslow, σύμφωνα με τον οποίο ο άνθρωπος δεν μπορεί να προχωρήσει στην επόμενη κατηγορία αναγκών αν δεν έχει είδη καλύψει την προηγούμενη. Δηλαδή πρέπει πρώτα κάποιος να περάσει από το στάδιο της αυτογνωσίας, προκειμένου να δει τις ικανότητες του και στη συνέχεια να μπορεί να πάρει κάποιο ρίσκο.

Αναφέρει χαρακτηριστικά ότι υπάρχουν συγκεκριμένες δραστηριότητες, οι οποίες οδηγούν στην αυτογνωσία, όπως το ψάρεμα, το birdwatching, η πεζοπορία, η ιππασία και η τοξοβολία.

Με τον ίδιο τρόπο σκέψεις εργάστηκαν και άλλοι συγγραφείς. Άλλοι σύμφωνα με την Quinn υποστηρίζουν ότι, το κίνητρο για τη συμμετοχή στον τουρισμό περιπέτειας «είναι η επιθυμία, ή η ώθηση, που αισθάνεται ο άνθρωπος να εξερευνήσει αλλά και να ζήσει την εμπειρία του άγνωστου και του απόκρυφου».

Ένα μέρος συγγραφέων δεχόμενοι την άποψη του Dufrene χαρακτηριστικά έλεγε: «μας ελκύει ένα πλούσιο σε βλάστηση δάσος ή μια λίμνη, επειδή μας δίνει την εντύπωση ότι υπάρχει μια αλήθεια, που πρέπει να ανακαλύψουμε». Η θεωρία του στηρίχτηκε στο γεγονός, ότι ο όρος «περιπέτεια» αρχικά ήταν άρρητα συνδεδεμένος με τις εξερευνησεις ξένων, μακρινών και άγνωστων τόπων, προκειμένου να ανακαλυφθούν νέες περιοχές, πλούτος και να υπάρξει επιστημονική πρόοδος.

Τέλος συγγραφείς βασισμένοι στην θεωρία του Giddens, υποστηρίζουν ότι «το ρίσκο αποτελεί το κυρίαρχο στοιχείο στην μοντέρνα ύπαρξη». Παρόλο ότι

προσπαθούμε να αποφύγουμε το ρίσκο που παρουσιάζεται στις καθημερινές μας δραστηριότητες, ωστόσο το επιδιώκουμε στις δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου μας, προκειμένου να μπορέσουμε να δοκιμάσουμε τις δυνάμεις και τις ικανότητες μας. (Cater 2004, σελ.318-319)

1.7 Ψυχογραφική τμηματοποίηση τουριστών περιπέτειας

Η πρακτική τμηματοποίηση των τουριστών, έχει οδηγήσει τα τελευταία χρόνια από τις δημογραφικές ομαδοποιήσεις προς τη μελέτη των τρόπων ζωής και των κινήτρων. Οι δραστηριότητες, τα ενδιαφέροντα και οι γνώμες καθώς και οι διαφορές στην προσωπικότητα τείνουν να συνδεθούν με τις επιλογές και των τουριστών σχετικά με τα ταξίδια.

Με αυτόν τον τρόπο οι ερευνητές έχουν εντοπίσει έναν αριθμό χαρακτηριστικών των τουριστών περιπέτειας. Οι τουρίστες περιπέτειας χαρακτηρίζονται σύμφωνα με τους Schewe και Calantone από επικινδυνότητα. Είναι ο βαθμός της περιπέτειας που επιθυμούν οι τουρίστες, δηλαδή αν επιθυμούν δραστηριότητες hard ή soft adventure tourism (Schewe & Calantone 1978).

Σύμφωνα πάλι με το βαθμό επικινδυνότητας, ο Plog το 1972 διέκρινε τους τουρίστες σε **αλλοκεντρικούς** και **μεσοκεντρικούς**. Οι αλλοκεντρικοί αγαπούν πολύ τον κίνδυνο. Προγραμματίζουν μόνοι τους τα ταξίδια τους, επισκέπτονται απομακρυσμένους τόπους, γευματίζουν με κατοίκους της περιοχής, μαθαίνουν στοιχεία της τοπικής κουλτούρας ή μελετούν τη φύση και τα ζώα και σπάνια επισκέπτονται τα ίδια μέρη.

Οι μεσοκεντρικοί τους αρέσουν οι εξερευνήσεις, αλλά χωρίς να χάσουν τις ανέσεις του σπιτιού τους. χρησιμοποιούν ταξιδιωτικούς πράκτορες, αλλά καταστρώνουν δικό τους «πρόγραμμα», κάνουν αρκετά μακρινά ταξίδια αλλά σε αναγνωρισμένους προορισμούς περιπέτειας και εξισορροπούν το καινούριο με τις ανέσεις του σπιτιού τους. (Bull 2002, σελ.34)

Τουρισμός περιπέτειας – Το ψυχολογικό πλαίσιο αξιολόγησης.

Πριν από την περιπέτεια > Αναμενόμενα από την περιπέτεια (π.χ τραυματισμός, ασφάλεια, καθοδήγηση)

Κατά τη διάρκεια της περιπέτειας >Εμπειρία της περιπέτειας (π.χ αμφίδρομη επίδραση του κινδύνου και αποτελέσματος σε κάποιο ιδιαίτερο σημείο της πρόκλησης)

Μετά την περιπέτεια > Αποτελέσματα (π.χ ικανοποίηση, ολοκλήρωση)

(Ντούβας 2005, σελ.7)

1.8 Χαρακτηριστικά τουριστών περιπέτειας

Σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία από τις κρατήσεις σε εταιρείες τουρισμού περιπέτειας, αλλά και από έρευνες που διεξήγαγαν τα τμήματα marketing των συγκεκριμένων εταιρειών, τα κυριότερα χαρακτηριστικά των τουριστών περιπέτειας είναι τα ακόλουθα:

- ✚ Η ηλικία των συμμετεχόντων σε αυτή τη μορφή τουρισμού κυμαίνεται μεταξύ 16 και 40 ετών. Είναι μικρότερης ηλικίας από τους τουρίστες άλλων μορφών τουρισμού των οποίων ηλικία κυμαίνεται μεταξύ 55 και 60 ετών. Παρόλα αυτά όμως κάποιες φορές παρατηρείται συμμετοχή ατόμων 45 έως 50 ετών, ενώ υπάρχουν ενδείξεις για την συμμετοχή ατόμων ηλικίας άνω των 50.
- ✚ Προτιμούν τα ανεξάρτητα ταξίδια, δηλαδή να οργανώνουν μόνοι τους τα ταξίδια, από το να επιλέγουν πακέτα τουρισμού περιπέτειας.
- ✚ Οι συμμετέχοντες είναι μεμονωμένα άτομα ή μικρές ομάδες φίλων (συνήθως αντρών). Επίσης συμμετέχουν ζευγάρια, ενώ η

συμμετοχή οικογενειών παρατηρείται σε συγκεκριμένες δραστηριότητες.

- ✚ Είναι οικονομικά ευκατάστατα άτομα, καθώς αυτού του είδους οι δραστηριότητες είναι αρκετά ακριβές, συμπεριλαμβανομένου διαμονής και εξοπλισμού, είτε πρόκειται για μεμονωμένα ταξίδια είτε για «τυποποιημένο πακέτο».
- ✚ Προτιμούν για τη διαμονή τους αυτοεξυπηρετούμενα καταλύματα και κατασκηνώσεις.
- ✚ Διακρίνονται από οικολογική συνείδηση και φυσιολατρία. Ένας από του σημαντικότερους σκοπούς τους είναι να βρεθούν κοντά στο φυσικό περιβάλλον.
- ✚ Ιδιαίτερο ενδιαφέρον για αθλητικές δραστηριότητες, ενώ πρόκειται για άτομα τα οποία διαθέτουν άρτια σωματική και υγεία.
- ✚ Προσπαθούν να αποφύγουν τον πολιτισμό για κάποιο χρονικό διάστημα.
- ✚ Προσπαθούν να δημιουργήσουν κανάλια επικοινωνίας με τον ντόπιο πληθυσμό.
- ✚ Δεν επιζητούν την ύπαρξη ιδιαίτερης τουριστικής υποδομής.
- ✚ Συλλέγουν περισσότερες πληροφορίες πριν και κατά τη διάρκεια του ταξιδιού.

1.9 Τάσεις τουρισμού περιπέτειας διεθνώς

Ο τουρισμός περιπέτειας αλλά και ο αποτελεί βασικά ένα σημαντικό κομμάτι της τουριστικής αγοράς, όπου υπάρχει την τελευταία δεκαετία σταθερή ανάπτυξη. Εκτιμάται, ότι ο εξερχόμενος τουρισμός περιπέτειας από την Ευρώπη προς άλλους προορισμούς έχει αυξηθεί κατά προσέγγιση 15% κάθε χρόνο από το 1995, ενώ παρόμοιες τάσεις επικρατούν και στις αγορές της Νότιας Αμερικής. (Corpert 2001, σελ.1). Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα οι τουριστικές αγορές της Ευρώπης και της Νότιας Αμερικής να λαμβάνουν υπόψη τη σημαντικότητα που παρουσιάζει ο τουρισμός παγκοσμίως.

Οι πιο διακριτικές τάσεις του τουρισμού περιπέτειας τα τελευταία 10 έως 20 χρόνια είναι οι ακόλουθες:

1. Αύξηση της πληροφόρησης και του ενδιαφέροντος για το περιβάλλον σε συνδυασμό με την αύξηση των περιοχών που εντάσσονται στον τουρισμό περιπέτειας και στον οικοτουρισμό (αύξηση 300% σε εθνικά πάρκα από το 1970 έως το 1992).
2. Αύξηση της προώθησης του τουρισμού περιπέτειας και του οικοτουρισμού μέσω internet και TV (sky sport, Discovery Channel) και σχετικών εμπορικών περιοδικών, όπως Action Asia, New Zealand Adventure.
3. Εξειδίκευση των εξωτερικών και εσωτερικών tour operators, οι οποίοι ασχολούνται με τις συγκεκριμένες μορφές.
4. Αυξημένες δαπάνες από μέρους των συμμετεχόντων ηλικίας 40 ετών, αλλά και ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας άνω των 60 ετών.
5. Συμμετοχή ατόμων από 25 έως 40 ετών, οι οποίοι ενδιαφέρονται για την καλή διατήρηση της σωματικής τους κατάστασης.
6. Πολλαπλασιασμός του κατάλληλου ρουχισμού και εξοπλισμού από κατασκευαστές και πωλητές.

7. Αύξηση των διεθνών αγώνων τουρισμού περιπέτειας, όπως Eco-Challenge, Raid Gauloise, Camel Trophy.
8. Ανάπτυξη τόσο του soft adventure(πεζοπορία, εξερευνήσεις) όσο και του hard adventure τουρισμού (αναρρίχηση, bungee jumping).
9. Βελτίωση των standard ασφάλειας και του επαγγελματισμού των tour operator, περιλαμβάνοντας σχηματισμούς επαγγελματικής βιομηχανίας, οργανισμών και προγραμμάτων.
10. Καθορισμός νομοθεσίας, πολιτικής και ρυθμίσεων σχετικά με το τουρισμό περιπέτειας.

Μια αξιοπρόσεκτη τάση είναι ότι μερικές αγορές τουρισμού περιπέτειας έχουν γίνει σχετικά απαιτητικές, στοχεύοντας σε ένα συνδυασμό δραστηριοτήτων όπως mountain bike, sea kayaking, ιστιοπλοΐα και καταδύσεις, πεζοπορία και rafting. Αυτό αποτελεί μια αλήθεια, που αφορά τους νέους επιθυμούν να έχουν μια καλή φυσική κατάσταση. Αυτοί οι άνθρωποι έχουν μεγαλώσει με την εναλλαγή των δραστηριοτήτων ελεύθερου χρόνου κατά τη δεκαετία 1980 και 1990.

Αυτός ο συνδυασμός εξαρτάται και από τον προορισμό. Για παράδειγμα περιοχές όπως η Tonga και το Vava' u, προσφέρουν ιστιοπλοΐα, καταδύσεις, sea kayaking, mountain bike, όπως και Queenstown, τη Νέα Ζηλανδία όπου πραγματοποιούνται δραστηριότητες bungee jumping, rafting και jet boating.

Οι κοινωνικοί και οικονομικοί φορείς υποστηρίζουν πολλές από αυτές τις τάσεις. Είδη από το 1950, η συμμετοχή στις εξωτερικές δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου δεν αποτέλεσαν απλά μια επανάσταση αλλά έχουν μετατραπεί σε ιδιαίτερα εμπορικές.

Η περιβαλλοντική πληροφόρηση έχει κεντρίσει το ενδιαφέρον της τηλεόρασης, του internet, καθώς και των ειδικών άρθρων αλλά και εκπαιδευτικών προγραμμάτων. (Corpert 2001, σελ.3-5)

1.10 Marketing τουρισμού περιπέτειας¹

Το marketing τουρισμού περιπέτειας, αφορά την προώθηση δραστηριοτήτων ανάλογα με τις επιθυμίες των τουριστών. Εξαρτάται δηλαδή από εάν οι τουρίστες επιθυμούν δραστηριότητες που στρέφονται προς την αυτογνωσία ή δραστηριότητες που στρέφονται προς την εμπειρία του κινδύνου και του άγνωστου. Φυσικά όπως και σε κάθε τομέα στον οποίο εφαρμόζεται το marketing λαμβάνονται υπόψη τα χαρακτηριστικά των τουριστών πελατών οικονομικοκοινωνικά και πολιτιστικά στοιχεία, καθώς και το μορφωτικό επίπεδο. (Walle 1997, σελ.265-267)

Και στον τομέα του τουρισμού περιπέτειας ακολουθούνται τα στάδια που υπάρχουν σχεδιασμό του marketing γενικότερα.

Segmentation: διαχωρισμός των τουριστών αρχικά σε αυτούς που επιθυμούν να αγοράσουν πακέτα τουρισμού περιπέτειας. Στη συνέχεια διαχωρίζονται οι συγκεκριμένοι τουρίστες – πελάτες ανάλογα με το είδους τουρισμού περιπέτειας που επιθυμούν και με το τι περιμένουν από την συγκεκριμένη εμπειρία. Δηλαδή είτε να ζήσουν τον κίνδυνο, είτε να στραφούν προς την αυτογνωσία, είτε να βρεθούν πιο κοντά στο φυσικό περιβάλλον (soft, hard adventure tourism ή δραστηριότητες βουνού, θάλασσας, αέρα).

Targeting: αφού έχει γίνει ο διαχωρισμός των τουριστών περιπέτειας, ο tour operator αποφασίζει σε ποια κατηγορία τουριστών θέλει να στραφεί.

Positioning: ο tour operator επιλέγει ένα συγκεκριμένο target group, το οποίο δεν έχει βρει ακόμα ένα πακέτο που να καλύπτει τις ανάγκες του, είτε είναι δυσαρεστημένο με τα είδη υπάρχοντα πακέτα.

Differentiation: η αγορά δεν παραμένει στατική και αμετάβλητη. Αυτό συμβαίνει επειδή ο κάθε ανταγωνιστής ξεκινά με διαφορετικές πηγές και ευκαιρίες. Παρουσιάζονται νέοι προμηθευτές, οι οποίοι προσφέρουν το ίδιο

¹ Σχετικά με το marketing τουρισμού περιπέτειας, παρουσιάζονται και λογότυπα διεθνών και ελληνικών εταιρειών τουρισμού περιπέτειας.

προϊόν, οπότε οι αρχικοί tour operators πρέπει να διαφοροποιήσουν τα πακέτα, που προσφέρουν.

Innovation: η καινοτομία παράγει αποτελέσματα. Η καινοτομία δεν αναφέρεται μόνο στην δημιουργία νέων και καλύτερων πακέτων τουρισμού περιπέτειας, αλλά και στην ανάπτυξη καλύτερων συστημάτων προώθησης και νέα επιχειρηματικά σχέδια. (Kotler 2005, σελ.50)

Σύμφωνα με έρευνα, η οποία έγινε στην Ουαλία σχετικά με το marketing τουρισμού περιπέτειας διαπιστώθηκαν 8 διαφορετικοί τύποι τουριστών περιπέτειας (**adventure tourist market segments**).

Δειγματολήπτες: οι άνθρωποι οι οποίοι, επιθυμούν να αναλάβουν μια δραστηριότητα περιπέτειας ή μία σειρά δραστηριοτήτων περιπέτειας, μόνο για να δοκιμάσουν για πρώτη φορά. Είτε πρόκειται για οργανωμένο πακέτο είτε για μια περίοδο δοκιμής. Σε πολλές περιπτώσεις η συμμετοχή σε αυτές τις δραστηριότητες δεν θα αποτελεί σκοπό ή επιλογή προορισμού.

Ενθουσιασμένοι: συμμετέχουν συστηματικά σε δραστηριότητες περιπέτειας, ενώ έχουν και εμπειρία σε αυτό τον τομέα.

Μαθητευόμενοι: οι άνθρωποι, οι οποίοι επιθυμούν να ασχοληθούν πραγματικά με μία δραστηριότητα ή ένα sport περιπέτειας, ή να βελτιώσουν τις δυνατότητες τους, σκοπεύοντας σε μία ανεξάρτητη μελλοντική συμμετοχή.

Ερασιτέχνες: συμμετέχουν σε δραστηριότητες περιπέτειας αλλά μόνο περιστασιακά.

Οργανωμένα groups: εταιρείες και οργανισμοί, που χρησιμοποιούν τις δραστηριότητες περιπέτειας για την δημιουργία και ανάπτυξη ομάδων, οργάνωση προπονήσεων, είτε ως κίνητρα επιβράβευσης.

Εκπαιδευτικά και νεανικά group: μαθητές σχολείων, κολεγίων και φοιτητές πανεπιστημίων, ομάδες ανίχνευσης, οδηγών, ατόμων με ειδικές ανάγκες καθώς και άλλες ομάδες νέων ανθρώπων χρησιμοποιούν τους εξωτερικούς χώρους ως εκπαιδευτικά κέντρα, είτε εμπορικά χρησιμοποιημένα κέντρα δραστηριότητας για σειρές μαθημάτων ανάπτυξης.

Αγοραστές για ειδικές περιστάσεις: αγοράζουν πακέτα τουρισμού περιπέτειας, προκειμένου να γιορτάσουν κατά τη διάρκεια του ένα ξεχωριστό γεγονός όπως επετείους ή γενέθλια.

Διάφορα club: ιδιωτικά club όπως canoe, kayak, alpine club, που διοργανώνουν ταξίδια για τα μέλη τους. (Keeling 2003, σελ.5)

1.11 Επιπτώσεις τουρισμού περιπέτειας

Ο τουρισμός περιπέτειας, αν και δίνει λύσει σε πολλά από τα προβλήματα που προκαλεί γενικότερα ο τουρισμός, εξακολουθεί να έχει και αυτή η εναλλακτική μορφή θετική αλλά και αρνητικές επιπτώσεις. Οι επιπτώσεις αυτές αφορούν τον κοινωνικό – πολιτιστικό τομέα, καθώς και τον οικονομικό τομέα.

Οικονομικές επιπτώσεις: Ο τουρισμός περιπέτειας ως μορφή εναλλακτικού τουρισμού, συμβάλει σημαντικά στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου του ντόπιου πληθυσμού, στη δημιουργία θέσεων εργασίας, στην βελτίωση και στην ανάπτυξη της υποδομής. Μέσω του τουρισμού περιπέτειας επιτυγχάνεται αύξηση της διασύνδεσης του τουριστικού τομέα με τους λοιπούς κλάδους της οικονομίας και κυρίως με τον πρωτογενή τομέα. (γεωργία, κτηνοτροφία, χειροτεχνία)

Επιπλέον υπάρχει μειωμένη εκροή χρημάτων από την τοπική οικονομία για αγορά εισαγόμενων προϊόντων, λιγότερη εξάρτηση από ξένους οργανωτές ταξιδιών και μειωμένη απασχόληση αλλοδαπών στη ντόπια βιομηχανία, δημιουργώντας έτσι σχετικά υψηλούς οικονομικούς δεσμούς σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Οι επενδύσεις μικρής κλίμακας που προωθούνται διαμέσου του εναλλακτικού τουρισμού, διατηρούν τον έλεγχο της τουριστικής ανάπτυξης από τους ντόπιους κατοίκους και εξασφαλίζουν αυξημένα οικονομικά οφέλη. Ταυτόχρονα, οι μικρής κλίμακας επενδύσεις μπορούν να ενσωματωθούν με μεγαλύτερη ευκολία στο υπάρχον κοινωνικό – πολιτιστικό και οικονομικό περιβάλλον.

Τα οικονομικά οφέλη από τις τουριστικές δραστηριότητες παραμένουν στους τόπους υποδοχής, ή προς τις μειονεκτικές περιοχές και όχι προς τις πόλεις, ενώ με αυτό τον τρόπο ενισχύεται η ανάπτυξη τουριστικών επιχειρήσεων από τον τοπικό πληθυσμό.

Επιπλέον η συμβολή του τουρισμού περιπέτειας στα κρατικά έσοδα μπορεί να έχει άμεση και έμμεση συμβολή. Η άμεση συμβολή του συνδέεται με την επιβολή φόρων στο εισόδημα ιδιωτών και εταιριών, το οποίο προκύπτει από την εναλλακτική τουριστική απασχόληση.

Η έμμεση συμβολή του προκύπτει από τους φόρους και τους δασμούς που επιβάλλονται στις υπηρεσίες και τα αγαθά που προσφέρονται στους τουρίστες. Για αυτό ακριβώς το λόγο τα κράτη στις περισσότερες χώρες παρέχουν κίνητρα για επενδύσεις σε τουρισμό περιπέτειας.

Κοινωνικό – πολιτιστικές επιπτώσεις: Ο τουρισμός περιπέτειας δεν επιφέρει τις αρνητικές συνέπειες, που εμφανίζονται στον μαζικό τουρισμό. Σέβεται την κοινωνικό - πολιτιστική αυθεντικότητα των τοπικών κοινοτήτων.

Οι τουρίστες που επιλέγουν τη συγκεκριμένη μορφή ή κάποια άλλη από τις μορφές του εναλλακτικού τουρισμού, είναι πιο συνειδητοποιημένοι σε πολιτιστικά θέματα. Επιδιώκουν την επικοινωνία με τον ντόπιο πληθυσμό, συλλέγουν πληροφορίες σχετικά με την περιοχή που επισκέπτονται, δοκιμάζουν ντόπια φαγητά, μένουν σε παραδοσιακά καταλύματα, ενώ δεν αποζητούν επιβλητικές ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις. Εξάλλου αυτός είναι και ο σκοπός τους, να γνωρίσουν καλύτερα την τοπική κουλτούρα και να έρθουν πιο κοντά στο φυσικό περιβάλλον.

Ο τουρισμός περιπέτειας δεν καταστρέφει τις ανάγκες της κοινότητας φιλοξενίας και δεν εκμεταλλεύεται τον τοπικό πληθυσμό. Συνδέεται με τις κοινωνικές αξίες, που επιτρέπουν τόσο στους κατοίκους των προορισμών όσο και στους φιλοξενούμενους να υφίστανται θετικές αλληλεπιδράσεις και να μοιράζονται εμπειρίες.

Αρκετές φορές συμμετέχοντες στον τουρισμό περιπέτειας έχουν την ευκαιρία να επισκεφθούν λαογραφικά μουσεία ή να παρακολουθήσουν πολιτιστικές εκδηλώσεις, που διοργανώνονται από τους φορείς και τους κατοίκους των προορισμών. Με αυτό τον τρόπο προβάλλεται και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε τόπου.

Περιβαλλοντικές επιπτώσεις: Παρόλο που ο τουρισμός περιπέτειας (και γενικότερα οι μορφές εναλλακτικού τουρισμού) θεωρείται ήπια μορφή τουριστικής ανάπτυξης, αυτό δεν σημαίνει ότι δεν επιφέρει αρνητικές επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον. Συγκεκριμένα δεν υπάρχει καμία μορφή τουρισμού χωρίς να προκαλεί αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. (Ανδριώτης 2003, σελ. 147-149)

Οι διάφορες δραστηριότητες του τουρισμού περιπέτειας επηρεάζουν την χλωρίδα όσο και την πανίδα. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα του ποδηλατικού τουρισμού (mountain bike), που ενώ αρχικά προωθήθηκε ως μία μορφή περιήγησης με μη καταστρεπτικές συνέπειες στο περιβάλλον, αποδείχτηκε ότι βλάπτει τη χλωρίδα και την πανίδα των περιοχών που επισκέπτονται οι ποδηλάτες. Οι τροχοί των ποδηλάτων μπορεί να καταστρέψουν πολλά φυτά, ενώ ο θόρυβος μπορεί να απομακρύνει πολλά ζώα και πτηνά.

Προβλήματα μπορεί να δημιουργηθούν και κατά τη διάρκεια της πεζοπορίας. Συχνά οι τουρίστες αφήνουν τα σκουπίδια από την παραμονή τους στο δάσος. Ακόμα χαράζονται δέντρα ή «μαρκάρονται» με σπρέι, προκειμένου να μπορούν να επιστρέψουν ή να μπορούν να κατευθυνθούν μέσα στο δάσος. Η φασαρία που προκαλούν είναι αρκετή, ενώ ακόμα και η ανθρώπινη παρουσία μπορεί να τρομάξει τα ζώα του δάσους. Έκδηλος είναι και ο κίνδυνος πυρκαγιάς, αφού οι κατασκηνωτές χρησιμοποιούν εύφλεκτα υλικά είτε για να ζεσταθούν, για την προετοιμασία φαγητού, είτε για φωτισμό.

Περιβαλλοντολογικά προβλήματα προκαλούν και τα έργα υποδομής όπως γέφυρες και διάνοιξη δρόμων, προκειμένου να υπάρχει πρόσβαση στους τουριστικούς προορισμούς. Ακόμα τα καταλύματα, αφού η αυξανόμενη κίνηση που μπορεί να παρουσιαστεί, κάνει πολλούς από τους επιχειρηματίες να παρανομήσουν και να επεκτείνουν τις εγκαταστάσεις, χωρίς την ύπαρξη άδειας και αντίστοιχης μελέτης.

Υπάρχουν ήδη ορεινά χωριά, που κάθε Σαββατοκύριακο γίνετε το αδιαχώρητο, προκαλώντας την μόλυνση και την αλλοίωση του φυσικού περιβάλλοντος. Η εντατική και χωρίς σχεδιασμό χρήση της φύσεως για την ανάπτυξη της συγκεκριμένης μορφής τουρισμού, υποβαθμίζει το τοπίο, ανατρέπει την οικολογική ισορροπία και ρυπαίνει περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους. (<http://www.traveltimes.gr>)

1.12 Ατυχήματα και τουρισμός περιπέτειας

Τα ατυχήματα τουριστών έχουν αποτελέσει ένα μικρό θέμα για αναφορά, στις ακαδημαϊκές εκδόσεις, οι οποίες αναφέρονται στη διοίκηση της ασφάλειας ή στην τουριστική αρθρογραφία, παρά το γεγονός ότι τα περισσότερα από αυτά έχουν αποβεί μοιραία, ενώ προκαλούν σημαντικά προβλήματα στον τουριστικό τομέα. (Bentley 2001, σελ.34-35)

Παρά το γεγονός ότι πολλές από τις αθλητικές δραστηριότητες είναι συναρπαστικές, υπάρχει η πιθανότητα πρόκλησης σοβαρών ή ακόμα και θανατηφόρων ατυχημάτων. Χαρακτηριστικά το 70% των ατυχημάτων και το 50% των μοιραίων περιστατικών του τουρισμού περιπέτειας σημειώθηκαν στην Αυστραλία κατά τη διάρκεια του rafting.

Το Λιμενικό Σώμα της Νέας Ζηλανδίας, σε 43 έρευνες που διεξήγαγε σε διάστημα 4 ετών μέχρι το τέλος του 1998, ανακάλυψε ότι σοβαρά ατυχήματα συνέβησαν 4 στο rafting, 1 στο jet boating, 1 στο kayak/canoe και 1 σε

καταδύσεις. Άλλα 10 σοβαρά ατυχήματα συνέβησαν σε συμμετέχοντες θαλάσσιου τουρισμού περιπέτειας.

Το Συμβούλιο ασφάλειας βουνών της Νέας Ζηλανδίας, σε έρευνες που διεξήγαγε σχετικά με τα θανατηφόρα ατυχήματα κατά τη διάρκεια δραστηριοτήτων εξωτερικών χώρων για διασκέδαση, απέδειξε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των ατυχημάτων προκαλούνται σε αυτόνομες ομάδες, οι οποίες δεν συνοδεύονται από οδηγό, από ότι σε οργανωμένα group εταιρειών. Συγκεκριμένα το 1992 υπήρχαν 80 θανατηφόρα ατυχήματα, από τα οποία τα 7 συσχετίζονται με τουρισμό περιπέτειας, ενώ ένα από αυτά συνέβη παρόλο ότι υπήρχε οδηγός.

Οι δραστηριότητες οι οποίες περιλαμβάνουν πτήσεις, ευθύνονται για ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό θανατηφόρων ατυχημάτων. 27 τουρίστες σκοτώθηκαν σε 5 πτήσεις από τον Οκτώβρη του 1986 μέχρι των Οκτώβρη του 1993 στη Νέα Ζηλανδία.

Παρά τα μέτρα ασφαλείας που έχουν ληφθεί σχετικά με τις δραστηριότητες τουρισμού περιπέτειας, ατυχήματα εξακολουθούν να συμβαίνουν. Από το 1974, χρονολογία κατά την οποία εμφανιστήκαν οι πρώτες δραστηριότητες rafting, τουλάχιστον ένα ατύχημα συνέβαινε κάθε χρόνο. (Cater 2004, σελ.320-322)

Μεγαλύτερη προσοχή δόθηκε σε θέματα ασφαλείας, μετά από μια σειρά ατυχημάτων rafting στα μέσα της δεκαετίας του 1990, όταν 5 τουρίστες έχασαν της ζωή τους, σε διάστημα μόλις 18 μηνών.

Στις αναφορές για τα παραπάνω ατυχήματα, σημειώθηκε ότι ο κύριος λόγος ήταν το ανθρώπινο λάθος, με δικαιολογίες όπως η αμέλεια, «το ταξίδι δεν έπρεπε να πραγματοποιηθεί στη συγκεκριμένη τοποθεσία», «δεν δόθηκαν σαφείς οδηγίες πριν από την εκκίνηση του ταξιδιού», «πίεση από τους οδηγούς για την αργοπορημένη εκκίνηση». (Page 1997, σελ.59)

Το κύριο πρόβλημα με τα ατυχήματα του τουρισμού περιπέτειας, είναι η έλλειψη οποιουδήποτε συνεπούς κεντρικού πλαισίου για την υποβολή έκθεσης και την πρόληψη τους. Υπάρχει πλήρης έλλειψη πληροφοριών και γνώσεων

σχετικά με τα ατυχήματα τουρισμού περιπέτειας. Ακόμα και λιγοστά στοιχεία που μπορεί να υπάρχουν, τείνουν να εξαφανιστούν μέσα από μία σειρά πηγών, αντί να είναι διαθέσιμα με κάποιο τρόπο, που θα επιτρέψει μια συστηματική αξιολόγηση του θέματος, κάνοντας τη σύγκριση με άλλες μορφές τουρισμού ιδιαίτερα δύσκολη. (Bentley 2001, σελ.35-36)

1.13 Ασφάλεια τουρισμού περιπέτειας

Εξαιτίας των κινδύνων που εμπεριέχει ο τουρισμός περιπέτειας σημαντικό είναι και το θέμα της ασφάλειας. Επειδή οι κίνδυνοι και τα ατυχήματα είναι δυστυχώς αυξημένα, οι διοργανωτές πρέπει να είναι περισσότερο ενημερωμένοι και έτοιμοι, προκειμένου να μπορέσουν να χειριστούν θέματα ασφάλειας.

Από την άλλη πλευρά και οι τουρίστες θα πρέπει να είναι πολύ καλά προετοιμασμένοι και ενήμεροι, πριν αποφασίσουν να αγοράσουν πακέτα τουρισμού περιπέτειας, ενώ καλό θα ήταν να έχουν μια σχετικά καλή φυσική κατάσταση.

Προκειμένου οι tour operators να παρέχουν ασφαλή ταξίδια στους πελάτες τους, αλλά προκειμένου να θεωρούνται οι ίδιοι αξιόπιστοι θα πρέπει να ακολουθηθούν τα εξής μέτρα:

- ✚ Ο κάθε διοργανωτής πακέτων τουρισμού περιπέτειας θα πρέπει να έχει ειδική άδεια από το υπουργείο τουρισμού της χώρας στην οποία έχει την έδρα του, και να αναγνωρίζετε επίσημα σαν «**adventure tourism operator**». Αυτό πέρα από τα πλεονεκτήματα που του παρέχονται, αναγνωρίζεται επίσημα και στα κράτη στα οποία δραστηριοποιείται.
- ✚ Πρόσληψη άρθια εκπαιδευμένου προσωπικού από δημόσιο ή ιδιωτικό εκπαιδευτικό φορέα. Επιπλέον όλα τα μέλη του ανθρώπινου δυναμικού, τα οποία λαμβάνουν ενεργά μέρος θα πρέπει να έχουν γνώσεις και εμπειρία σε θέματα παροχής πρώτων βοηθειών.

- ✚ Ύπαρξη υψηλών standards σε θέματα ασφάλειας (πχ. ISO)
- ✚ Υπολογισμός του minimum του λειτουργικού κόστους και σωστός καταμερισμός του. Συνήθως παρατηρείται μείωση στα έξοδα για των εξοπλισμό ασφάλειας, προκειμένου να υπάρξει αύξηση των κερδών με συνέπεια την μείωση των επιπέδων ασφάλειας.
- ✚ Αγορά του καλύτερου εξοπλισμού και επιλογή αξιόπιστων προμηθευτών. Οι αγορά φθηνού εξοπλισμού και χαμηλών standards θα έχει **σίγουρα** δυσάρεστα αποτελέσματα.
- ✚ Ύπαρξη σωστής πολιτικής μέτρων ασφαλείας τόσο για τους πελάτες όσο και για το προσωπικό.
- ✚ Να ακολουθούνται συγκεκριμένες ασφαλιστικές και περιβαλλοντικές κατευθυντήριες γραμμές, οι οποίες καθορίζονται από τη χώρα προορισμού αλλά και από τη χώρα δραστηριοποίησης.
- ✚ Συνεχείς προγράμματα και σεμινάρια επανεκπαίδευσης του προσωπικού. (<http://www.elsevier.com>)

1.14 Εταιρείες τουρισμού περιπέτειας

Adventure Center

Η συγκεκριμένη εταιρεία προσφέρει στους πελάτες της ταξίδια περιπέτειας υψηλής ποιότητας και παροχών υπηρεσιών σε όλο τον κόσμο, σε προσιτές τιμές. Οι πελάτες μπορούν να διαλέξουν έναν από τους 2000 προορισμούς περιπέτειας, που προσφέρει η εταιρεία. Στα ταξίδια περιλαμβάνονται ποικίλες δραστηριότητες όπως πεζοπορία, ποδηλασία, πολιτιστικές εξερευνήσεις, σαφάρι στην Αφρική, εξερευνήσεις στην Ανταρκτική και πολλά άλλα ταξίδια.

Geographic Expeditions

Δημιουργήθηκε πριν από 25 χρόνια από μια ομάδα πεζοπορίας, οι οποίοι αποφάσισαν να μετατρέψουν το hobby τους σε επιχειρηματική δραστηριότητα. Σήμερα οι επιχειρήσεις προσφέρει ταξίδια περιπέτειας και στις 7 ηπείρους, στα οποία περιλαμβάνεται κάθε είδους αθλητική δραστηριότητα, ιππασία, πεζοπορία, mountain bike κλπ.

I Explore

Η εταιρεία ιδρύθηκε το 1999 και είναι μια από τις πλέον πιο εξειδικευμένες εταιρείες τουρισμού περιπέτειας. Τα ταξίδια περιλαμβάνουν κάθε είδους αθλητική δραστηριότητα, εξερευνήσεις και σαφάρι σε μια μεγάλη γκάμα τουριστικών προορισμών, όπως Αίγυπτος, Peru, Κίνα, ταξίδια ακόμα στην Ανταρκτική ή την Αλάσκα, Νησιά Galapagos.

Backroads People

Μια ομάδα έμπειρων οδηγών σε ταξίδια περιπέτειας, που έχουν δημιουργήσει την ομώνυμη εταιρεία. Στόχος τους είναι η παροχή ταξιδιών περιπέτειας, παρέχοντας στους πελάτες τους υπηρεσίες αλλά και ασφάλεια υψηλών προδιαγραφών.

Adventure Life

Η εταιρεία εξειδικεύεται σε ταξίδια στην Κεντρική και Νότια Αμερική, στα Νησιά Galapagos και στον Παναμά, έχοντας είδη δουλέψει και ερευνήσει κάθε είδους λεπτομέρεια πριν την πραγματοποίηση ενός ταξιδιού στις συγκεκριμένες περιοχές. (www.touoperators.com)

Ecoteam

Η Ecoteam, είναι εταιρεία παροχής υπηρεσιών διακοπών και ταξιδιών, για τουρίστες, οι οποίοι ενδιαφέρονται για πακέτα τουρισμού περιπέτειας. Επίσης συνεργάζεται με άλλους tour operator στη Shri Lanka. Η εταιρεία διαθέτει ακόμα τους δικούς της επαγγελματικούς οδηγούς, βοηθούς αλλά και διερμηνείς. Στα ταξίδια περιλαμβάνονται κάθε είδους δραστηριοτήτων τουρισμού περιπέτειας.

Active Australia

Δραστηριοποιείται και στην Αυστραλία και προσφέρει δραστηριότητες κατά βάση σε μικρά group, με την συνοδεία ειδικού οδηγού. Οι δραστηριότητες παρά το γεγονός ότι είναι απλές, hiking, cycling, μπορεί να εμπεριέχουν ένα μικρό βαθμό δυσκολίας και αυτό οφείλεται στην ποικιλία που διαθέτει η μορφολογία της Αυστραλίας. Παρέχεται εκπαίδευση στους αρχάριους. (<http://www.activeaustralia.com>)

1.15 Διεθνής προορισμοί τουρισμού περιπέτειας

Αυστραλία

Η Αυστραλία αποτελεί τον πλέον κατάλληλο προορισμό για τουρισμό περιπέτειας λόγω της διαφορετικότητας των μορφολογικών στοιχείων. Υπάρχουν δραστηριότητες με μικρότερο βαθμό κινδύνου όπως, πεζοπορία, ποδηλασία, εξερευνήσεις αλλά και δραστηριότητες όπως bungee jumping, rafting, canoe e kayak κλπ.

Νέα Ζηλανδία

Ένας προορισμός, που παρουσιάζει αυξανόμενο ενδιαφέρον για τουρισμό περιπέτειας, ενώ προωθείται σαν «την πρωτεύουσα» του τουρισμού περιπέτειας. Σε αυτό βοηθάει ιδιαίτερα και η μορφολογία του εδάφους, όπως ακριβώς και η Αυστραλία. Φυσικά προσφέρεται μια μεγάλη γκάμα δραστηριοτήτων περιπέτειας.

Trekking στο Peru

Το Peru θεωρείται ένας από τους πιο δημοφιλείς προορισμούς για trekking. Από το Cusco, την επίσημη πρωτεύουσα της αυτοκρατορίας των Incas μέχρι το Machu Picchu, ένα από τα πιο αρχαία και τα πιο εξαιρετικά μνημεία. Ακολουθείται μια ελάχιστα γνώριμη διαδρομή κατά μήκος της σειράς Vilcabamba, μιας μαγευτικής περιοχής με ομιχλώδης και καταπράσινους λόφους. Κατά την διάρκεια της πεζοπορίας οι επισκέπτες συναντούν μοναδικά μνημεία, απομονωμένες κοινότητες, όπου υπάρχουν παραδόσεις αιώνων πριν ακόμα την εποχή του Κολόμβου.

Ποδηλασία στην Κίνα

Η ιστορία, ο πολιτισμός και ο φυσικός πλούτος της Κίνας, καθώς και τα μεγαλόπρεπα μνημεία της και οι παραδόσεις αιώνων αποτελούν ένα σημαντικό κίνητρο για όσους θέλουν να συμμετέχουν σε ταξίδια ποδηλασίας. Οι τουρίστες έχουν τη δυνατότητα να δουν πολλές και διαφορετικές πλευρές της αχανής και μεγάλης αυτής χώρας.

Πεζοπορία στην Ιρλανδία

Εξερεύνηση της περιοχής Connemara σε ένα χαλαρωτικό και ήρεμο ρυθμό πεζοπορίας. Επίσης εξερεύνηση των θαυματικών παραλιών, που προκαλούν δέος αλλά και με καταπράσινους λόφους.

Apostole islands kayak & camping

Πλούσια σε θαλάσσιες σπηλιές, φάρους, αμμώδεις ακτές, τα νησιά Arosotle είναι το όνειρο του κάθε αθλητή kayak. Ένα ιδιαίτερο σύμπλεγμα νησιών με εξαιρετική μορφολογία σπηλιές, γέφυρες, στήλες στοιχεία αποδεκτά από τους αθλητές του kayak.

Devil's lake

Αναρρίχηση και πεζοπορία, απότομες αλλά και μαγευτικές χαράδρες καθώς και πολλά δέντρα. Προσφέρεται εκπαίδευση στους αρχάριους και χρήσιμες πληροφορίες στους προχωρημένους της αναρρίχησης.

Isle Royal

Η πιο ρεαλιστική τοποθεσία για kayak ενώ θεωρείται ένας από τους πιο σημαντικούς προορισμούς για τους λάτρεις του kayak. Τα νερά μπορεί να είναι ήρεμα ή και προκλητικά προσφέροντας περιπέτεια και άγρια ομορφιά. (<http://www.backroadspeople.com>)

Αργεντινή: ποδηλασία

Η εκπληκτική φυσική ομορφιά της Νότιας Αργεντινής, τα υποβλητικά τοπία, η ποικιλία των μορφολογικών στοιχείων, απότομοι βραχώδης σχηματισμοί, μονοπάτια μέσα σε βουνά, τροπικά δάση και καταπράσινες κοιλάδες προσφέρονται για ποδηλασία.

Ταξίδι περιπέτειας στην Costa Rica

Εκδρομή με φουσκωτή βάρκα στο Tortuguero Park και στο Rara Avis τροπικό δάσος με συνοδεία έμπειρου οδηγού. Επίσης ιππασία από την περιοχή La Fortuna μέχρι το Monteverde. επίσκεψη στο γραφικό χωριό Puerto Viejo, υπέροχες παραλίες με μαύρη ή άσπρη άμμο, περιτριγυρισμένες με τροπική βλάστηση.

Ανατολική Αφρική: Σαφάρι

Η απέραντοι βοσκότοποι της ανατολικής Αφρικής φημίζονται για την ύπαρξη για την ύπαρξη της άγριας φύσης, κοπάδια άγριων ζώων καθώς και τροπική βλάστηση. Περιπλάνηση στις περιοχές Serengeti Plains και Masai Mara. Επιπλέον οι επισκέπτες έχουν τη δυνατότητα να δουν τον κρατήρα Ngorongoro, ο οποίος θεωρείται το κόσμημα της Αφρικής.
(<http://www.iexplore.com>)

Κιλιμάντζαρο

Ανάβαση στη Κιλιμάντζαρο από τα δυτικά, διασχίζοντας το οροπέδιο Shira. Οι επισκέπτες μπορούν να παρατηρήσουν την απέραντη έκταση και φυσική ομορφιά του οροπεδίου και τους πάγους που υπάρχουν στις κορυφές των κρατήρων.

Τοσκάνη: Πεζοπορία

Εξερεύνηση στις αρχές πόλεις των Ετρούσκων και πεζοπορία διαμέσου της υπαίθρου με ελαιώνες, καλλιέργειες βύνης, δάση με βελανιδιές, φάρμες και ρωμαϊκά συντρίμια.

Ταξίδι στην Ανταρκτική

Ένα ταξίδι στην Ανταρκτική αποκαλύπτει τις ακραίες συνθήκες, που επικρατούν σε μια παγωμένη ήπειρο. Έχει τον τίτλο του πιο παγωμένου, ξηρού, και ανεμώδους σημείου στο κόσμο. Το ταξίδι πραγματοποιείται είτε με ρωσικούς «παγοθραύστες», είτε με ειδικά ενισχυμένα πλοία για εξερευνήσεις στη συγκεκριμένη ήπειρο. Το πρόγραμμα του ταξιδιού κατανέμεται ανάλογα με τη διάρκεια του. (<http://www.iexplore.com>)

Δραστηριότητες τουρισμού περιπέτειας

Οι δραστηριότητες τουρισμού περιπέτειας, εκτός από τον ιδιαίτερο εξοπλισμό που απαιτούν, αλλά και τους κινδύνους τραυματισμού που παρουσιάζουν, έχουν την δική τους εξέλιξη μέχρι να φτάσουν στην τελική τους μορφή. Αρκετές από αυτές τις δραστηριότητες ξεκίνησαν ως ένα απλό παιχνίδι, ενώ άλλες έχουν αναδειχθεί σε ολυμπιακά αθλήματα.

2.1 Ορειβασία

Η ορειβασία είναι το σπορ, το χόμπι ή αλλιώς ο επαγγελματικός τρόπος πεζοπορίας και αναρρίχησης σε βουνό. Είναι επίσης γνωστή και ως «αλπινισμός», συγκεκριμένα στην Ευρώπη. Παρά το γεγονός ότι ξεκίνησε σαν μια μεγάλη προσπάθεια για την κατάκτηση της κορυφής των πιο ψηλών βουνών παγκοσμίως, έχει κατηγοριοποιηθεί σε συγκεκριμένες κατηγορίες, η οποίες εξαρτώνται από τον τύπο του βουνού το οποίο επιλέγεται για αναρρίχηση. Έτσι έχουν δημιουργηθεί τρεις κατηγορίες

- ✚ Αναρρίχηση
- ✚ Ορειβασία σε χιόνι
- ✚ Και σκι

Εξαρτάται αν η πορεία έχει επιλεγεί να γίνει σε βραχώδη περιοχή, είτε σε συνθήκες όπου υπάρχει χιόνι ή πάγος. Αυτό που απαιτείται είναι άρτια σωματική και τεχνική ικανότητα, καθώς και η εμπειρία που θεωρείται κάτι πάρα πολύ σημαντικό για το συγκεκριμένο άθλημα.

(<http://www.activeadventure.com>)

Αναρρίχηση

Μιλώντας γενικά για την αναρρίχηση, είναι η αναρρίχηση σε βραχώδης σχηματισμούς. Οι ορειβάτες χρησιμοποιούν ειδικό εξοπλισμό καθώς και εξοπλισμό ασφάλειας που είναι σχεδιασμένος για τον συγκεκριμένο σκοπό. Δύναμη, αντοχή και πνευματικός έλεγχος, καθώς επίσης ευκινησία και ισορροπία απαιτούνται για την ενασχόληση με αυτή την φυσική αλλά και επικίνδυνη πρόκληση. Επίσης απαιτείται γνώση τεχνικής ορειβασίας και χρήσης του ειδικού εξοπλισμού.

Ιστορία αναρρίχησης

Παρόλο το γεγονός ότι η αναρρίχηση ήταν μέρος της Βικτωριανής ορειβασίας στις Άλπεις, θεωρείται γενικά ότι το άθλημα της ορειβασίας ξεκίνησε το τελευταίο τέταρτο του 19^{ου} αιώνα σε διαφορετικά σημεία της Ευρώπης. Κατά την ωρίμανση της ορειβασίας, δημιουργήθηκαν τα ειδικά συστήματα γραναζιών, ώστε να μπορούν να ξεπεραστούν οι σχετικές δυσκολίες ανάμεσα στους βράχους. Κατά την πάροδο του χρόνου, τόσο οι τεχνικές αναρρίχησης όσο και ο εξοπλισμός έχουν σαν στόχο να προάγουν το άθλημα σε καταξιωμένη μόδα.

Τα βασικά της αναρρίχησης

Προστασία: για την προστασία χρησιμοποιούνται ειδικές στατικά, μεταλλικά εξαρτήματα, που τοποθετούνται εντός των βράχων ή άλλων ανώμαλων επιφανειών. Έγκειται καθώς ο ορειβάτης προσπαθεί να αναρριχηθεί με τη βοήθεια σχοινιού. Τα μεταλλικά αυτά εξαρτήματα σε συνδυασμό με το σχοινί λειτουργούν ώστε να αποφευχθεί η πτώση του ορειβάτη σε περίπτωση γλιστρήματος

Δέσιμο: απαιτείται σωστό και γερό δέσιμο του σχοινιού με το μεταλλικό εξάρτημα ώστε να μη λυθεί το σχοινί και να μπορέσει να συγκράτηση τον ορειβάτη σε περίπτωση πτώσης.

Οι ορειβάτες δουλεύουν συνήθως σε ζευγάρια, ο ένας ορειβάτης αναρριχείται ενώ ο δεύτερος δένει το σκοινί. Στην αναρρίχηση «με ηγέτη», ένας ορειβάτης δίνει συνεχώς σκοινί στον ορειβάτη «ηγέτη» μέσω μιας ειδικής συσκευής (belayer). Ο «ηγέτης» αναρριχεται, δίνοντας προσοχή κατά τη μεταφορά από τον έναν βράχο στον άλλο, ενώ ο δεύτερος είναι σε ετοιμότητα να τον συγκρατήσει σε περίπτωση πτώσης.

Και οι δύο ορειβάτες συνδέουν το σκοινί με το λουρί αναρρίχησης τους, δένοντας συνήθως το λουρί σε «οχτάρια» ή διπλασιάζουν τον κόμπο. Ο «ηγέτης» δίνει ιδιαίτερη προσοχή στα ειδικά clips που έχουν τοποθετηθεί στους βράχους και που ονομάζονται «bolts». Στην παραδοσιακή αναρρίχηση συνήθως χρησιμοποιούνται εξαρτήματα ή συσκευές (belayers) που βρίσκονται υπό πίεση τοποθετούνται σε ρωγμές των βράχων, ενώ στην sport αναρρίχηση τα προστατευτικά είναι μεταλλικές θηλιές που ονομάζονται «κρεμάστρες». Τέλος στην ορειβασία σε συνθήκες με πάγο ή χιόνι χρησιμοποιούνται «βίδες πάγου» ή παρόμοιες συσκευές που τοποθετούνται στους βράχους από τον ηγέτη, ενώ αποσπώνται από τον ορειβάτη που ακολουθεί.

Εάν ο ηγέτης πέσει, το belayer συλλαμβάνει το σκοινί. Αυτό επιτυγχάνεται με το τρέξιμο του σχοινιού μέσω μιας belay συσκευής που συνδέεται με το λουρί των belayer. Η belay συσκευή τρέχει το σκοινί μέσω μιας σειράς αιχμηρών καμπυλών που, όταν χρησιμοποιούνται κατάλληλα, πολύ αυξάνουν την τριβή και σταματούν το σκοινί από το τρέξιμο. Μερικοί από τους δημοφιλέστερους τύπους belay συσκευών είναι η συσκευή ATC Belay, το σχήμα 8 και διάφορες με αυτόματο κλείδωμα belay συσκευές όπως το Petzl.

Περιστασιακά οι δύο ορειβάτες μπορεί να αποφασίσουν να κινηθούν μαζί, μια επικίνδυνη αλλά ταυτόχρονα γρήγορη τεχνική που ονομάζεται «ταυτόχρονη αναρρίχηση».

Ορειβασία σε χιόνι

Σε συγκεκριμένες καιρικές συνθήκες, όπου το χιόνι επιτρέπει στους ορειβάτες την πεζοπορία, οι ορειβάτες απαιτείται να χρησιμοποιούν μια χαρακτηριστική μηχανική συσκευή, που τους επιτρέπει να περπατούν πιο αποτελεσματικά πάνω στον πάγο και στο χιόνι. Οι συσκευές αυτές ονομάζονται «Crampons», έχουν ακίδες 10 έως 12 εκατοστά, τοποθετούνται κάτω από τις μπότες των ορειβατών και χρησιμοποιούνται για να παρέχουν την πρόσθετη έλξη και να επιτρέπουν τις πολύ απότομες αναβάσεις και τις καθόδους. Υπάρχουν πολλές διαφορετικές ποικιλίες, που κυμαίνονται από τα ελαφριά πρότυπα αργιλίου, που είναι κατασκευασμένα για το περπάτημα στους παγετώνες, στα επιθετικά πρότυπα χάλυβα, που είναι κατασκευασμένα για τον κάθετους και απότομους βράχους και για κομμάτια πάγου. Τα πλέγματα σχήματος ρακέτας μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να περπατήσουν μέσω του βαθιού χιονιού.

Ski

Το ski είναι η ολίσθηση στο χιόνι με την βοήθεια ειδικού εξοπλισμού, πέδιλα ski, που εφαρμόζουν στις μπότες του skier. Το ski χωρίζεται γενικά σε δύο κατηγορίες: το σκανδιναβικό Ski και το Ski των Άλπεων.

Το σκανδιναβικό ski αποτελεί

την παλαιότερη μορφή του αθλήματος, περιλαμβάνει παραλλαγές που προέρχονται από την Σκανδιναβία και τα πέδιλα του ski κλειδώνουν στο μπροστινό μέρος της μπότας.

Το ski των Άλπεων περιλαμβάνει παραλλαγές του αθλήματος από τις Άλπεις, ενώ τα πέδιλα κλειδώνουν και στα δύο μέρη της μπότας.

Ιστορία

Το ski αποτελούσε μια τυπική μορφή μετακίνησης σε χιονισμένες περιοχές. Στην Νορβηγική μυθολογία το ski προήρθε από το θεό Skadi, ο οποίος ήταν υπεύθυνος για τις χιονοπτώσεις.

Η λέξη εντάχθηκε στην αγγλική γλώσσα από την νορβηγική το 1890, ενώ μέχρι τότε οι Άγγλοι θεωρούσαν μέχρι τότε το ski ως μπότα για την πεζοπορία στο χιόνι. Ο Νορβηγός Sondre Norheim θεωρείται ο «πατέρας» του μοντέρνου ski, αφού ήταν αυτός που τελειοποίησε την τεχνική και τον εξοπλισμό του.

Εξοπλισμός

Το κράνος θεωρείται ένα από τα πιο βασικά μέρη του εξοπλισμού. Προστατεύει το κεφάλι τόσο από τα ατυχήματα όσο και από το κρύο. Υπάρχουν σε διάφορες ποικιλίες και κάποια από αυτά καλύπτουν ολόκληρο το κεφάλι, ενώ διαθέτουν και ακουστικά για να συνδέονται με φορητές συσκευές για μουσική.

Η φόρμα του ski είναι κατασκευασμένη για να προστατεύει τον skier από το κρύο, ενώ αντέχει στον αέρα και το νερό. Μπορεί να είναι ολόσωμη, ή μπορεί να χωρίζεται σε δύο μέρη, παντελόνι και μπουφάν.

Οι μπότες είναι ειδικά κατασκευασμένες προκειμένου να εφαρμόζουν σωστά τα πέδιλα του ski. Το δέσιμο τους βοηθάει ώστε ο skier να μπορεί να ελέγχει καλύτερα τα πέδιλα του ski.

Τα γάντια χρησιμοποιούνται για τη προστασία των χεριών από το κρύο και να μην γλιστρούν τα μπαστούνια, που χρησιμοποιούνται για να δίνουν ώθηση. (<http://www.ecoaction.gr>)

2.2 Snowboard

Το snowboard είναι το sport, το οποίο περιλαμβάνει την κατάβαση μιας καλυμμένης πλαγιάς με χιόνι, πάνω σε μια χιονοσανίδα, που ο αθλητής φορά στα πόδια του. Για την καλή εφαρμογή της σανίδας στα πόδια του αθλητή χρησιμοποιείται μια ειδική λαβή. Το sport αναπτύχθηκε στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής τη δεκαετία του 1960, ενώ το 1970 ανακηρύχθηκε σε Ολυμπιακό Άθλημα.

(<http://www.metavasi.gr>)

Ιστορία

Το πρώτο snowboard κατασκευάστηκε από τον Sherman Poppen το 1965 για τα παιδιά του. Η ανακάλυψη του άρχισε να κατασκευάζεται ευρέως σαν παιχνίδι τον αμέσως επόμενο χρόνο. Αρχικά ήταν ένα skateboard χωρίς τροχούς, το οποίο μπορούσε να κατευθύνει ο χρήστης με ένα κορδόνι.

Κατά τη διάρκεια των δεκαετιών του 1970 και του 1980, το snowboard άρχισε να γίνεται όλο και πιο δημοφιλές. Οι πρωτοπόροι Dimitrije Milovich, Jake Burton εφεύραν νέα σχέδια και ανέπτυξαν το σχετικό εξοπλισμό.

Ασφάλεια και εξοπλισμός

Τα μέρη τα οποία μπορούν να τραυματιστούν είναι οι καρποί, αφού συνήθως οι αθλητές χρησιμοποιούν τα χέρια τους προκειμένου να προσγειωθούν με μεγαλύτερη ασφάλεια. Επιπλέον μπορεί να τραυματιστούν οι αγκώνες, το κεφάλι, η μέση, η αστράγαλοι και τα γόνατα.

Σαν αποτέλεσμα υπάρχει εξοπλισμός για την προστασία των προαναφερόμενων μερών, ενώ πλέον υπάρχουν φόρμες για το συγκεκριμένο άθλημα, που αντικαθιστούν όλα αυτά τα προστατευτικά και προσφέρουν μεγαλύτερη ασφάλεια. Τέλος χρησιμοποιούνται ειδικά γυαλιά για την προστασία από τον ήλιο σε σχετικά μεγάλο υψόμετρο όπου γίνεται αντανάκλαση του ήλιου στο χιόνι και εμποδίζει την ορατότητα του αθλητή.

2.3 Ελεύθερη πτώση με αλεξίπτωτο

Η ελεύθερη πτώση με αλεξίπτωτο, είναι μια δραστηριότητα, που περιλαμβάνει μια προσχεδιασμένη πτώση από συγκεκριμένο ύψος με αναπτυσσόμενο αλεξίπτωτο. Ένας τύπος της ελεύθερης πτώσης με αλεξίπτωτο είναι το «Skydiving».

Ιστορία

Χρησιμοποιήθηκε αρχικά από την πολεμική αεροπορία ως τρόπος διάσωσης των πληρωμάτων των αεροσκαφών που είχαν χτυπηθεί καθώς και για την μεταφορά στρατιωτών στο πεδίο της μάχης. Το 1930 διοργανώθηκαν σχετικοί

διαγωνισμοί για την συγκεκριμένη δραστηριότητα, ενώ το 1951 μετατράπηκε σε διεθνές sport.

Σήμερα εκτελείται ως ψυχαγωγική δραστηριότητα και ανταγωνιστικός αθλητισμός, καθώς επίσης και για την επέκταση του στρατιωτικού προσωπικού και την άμεση επέμβαση των εθελοντών πυροσβεστών.

Τεχνική

Σε μια τυπική πτώση συμμετέχουν άτομα, που πηδούν στο κενό από ένα αεροσκάφος (συνήθως αεροπλάνο ή ελικόπτερο, ή ακόμα και από το καλάθι ενός αερόστατου) καθώς αυτό βρίσκεται σε ύψος περίπου 13,000 ποδών (κατά προσέγγιση 4,000 μέτρα), κάνοντας ελεύθερη πτώση για μια χρονική περίοδο πριν ενεργοποιεί το αλεξίπτωτο για να επιβραδύνει την προσγείωση σε ασφαλείς ταχύτητες.

Όταν ανοίξει το αλεξίπτωτο, (συνήθως είναι πλήρως σχηματισμένο στο ύψος των 2,500 ποδών) ο αθλητής μπορεί να ελέγξει την κατεύθυνση και την ταχύτητα του με την βοήθεια κορδονιών, που διαθέτουν ειδικές χειρολαβές και ονομάζονται «steering lines». Είναι συνδεδεμένα με το αλεξίπτωτο και ο αθλητής μπορεί να προσδιορίσει το μέρος που θα προσγειωθεί ομαλά και με ασφάλεια. Με τις κινήσεις του σώματος μπορεί ο αθλητής να ελέγχει την κίνηση του αλεξιπτώτου. Μπορεί να κινηθεί μπροστά ή πίσω, ή ακόμα μπορεί να υπάρξει και μια μικρή ανύψωση.

Εξοπλισμός

Οι τιμές του εξοπλισμού δεν είναι ιδιαίτερα χαμηλές. Αντίθετα οι τιμές αυξάνονται, αφού συνεχώς βελτιώνεται, ή ακόμα εισάγονται και νέες τεχνολογίες στον εξοπλισμό της συγκεκριμένης δραστηριότητας. Σήμερα ο μέσος όρος των

αθλητών της ελεύθερης πτώσης, μεταφέρουν περισσότερο εξοπλισμό που περιέχει συσκευές ασφάλειας (όπως μια αυτόματη συσκευή ενεργοποίησης επιφύλαξης) από ότι στο παρελθόν, κάτι που αποτελεί σταθερό έξοδο στον γενικό εξοπλισμό. Ένας ολοκαίνουριος και πλήρης εξοπλισμός μπορεί να έχει το ίδιο κόστος με μια καινούρια μοτοσικλέτα, ή το μισό κόστος ενός μικρού αυτοκινήτου. Η αγορά δεν είναι αρκετά ανεπτυγμένη, προκειμένου να υπάρχουν ανταγωνιστικά χαμηλότερες τιμές, όπως συμβαίνει με άλλες αγορές π.χ αγορά Η/Υ.

Οι αρχάριοι γενικά ξεκινούν με αλεξίπτωτα, που είναι μεγάλα και υπάκουα σε σχέση με το βάρος του σώματος του αθλητή. Καθώς βελτιώνονται οι ικανότητες και τα προσόντα τους, είναι συνηθισμένο να χρησιμοποιούν μικρότερα, πιο γρήγορα και πιο ανταποκρινόμενα αλεξίπτωτα. Ένας ενεργός αθλητής μπορεί να αλλάξει τους θόλους του αλεξίπτωτου αρκετές φορές στο διάστημα μερικών ετών, διατηρώντας τον αρχικό περιφερειακό – εξοπλισμό.

Σε πολλές χώρες υπάρχει η δυνατότητα αγοράς μεταχειρισμένου εξοπλισμού. Έτσι οι αρχάριοι και κυρίως αυτοί με περιορισμένα κεφάλαια μπορούν να δοκιμάσουν και να μάθουν τον τύπο που τους ταιριάζει πριν αγοράσουν καινούριο εξοπλισμό, ή να αγοράσουν μεταχειρισμένο εξοπλισμό σε πολύ πιο χαμηλή τιμή. (<http://www.traveltimes.gr>)

2.4 Πτήση με ανεμόπτερο

Η πτήση με ανεμόπτερο είναι ένα αέριο sport, χόμπι ή ακόμα και ένα επάγγελμα, στο οποίο οι συμμετέχοντες μπορούν να «πιλοτάρουν» ένα ανεμόπτερο.

Μπορεί να έχει ψυχαγωγικό ή ανταγωνιστικό χαρακτήρα. Στην

επαγγελματική πτήση με ανεμόπτερο, όπου χρησιμοποιείται όμως ανεμόπτερο με κινητήρα, μπορεί να προβληθούν διαφημίσεις, οδηγίες και να προωθηθούν πωλήσεις. Παρόλο το γεγονός ότι ξεκίνησε από μικρές πτήσεις μεταξύ μικρών λόφων, έχει εξελεγχθεί πλέον σε ένα άθλημα που επιτρέπει πτήσεις μεγαλύτερης διάρκειας και σε μεγαλύτερο ύψος, ενώ επιτρέπει και την πραγματοποίηση ακροβατικών. Χρησιμοποιείται ένα απλό ανεμόπτερο, όχι ιδιαίτερα ακριβό, ενώ ο σκελετός του είναι κατασκευασμένος από αλουμίνιο και είναι πλαισιωμένο από ένα υφασμάτινο φτερό στο επάνω μέρος.

Ο αθλητής δένεται με ένα λουρί από το πλαίσιο των φτερών και ελέγχει το ανεμόπτερο με την μετατόπιση του βάρους του. Έχουν ενταχθεί στο άθλημα περισσότερο εξειδικευμένες κατηγορίες, στις οποίες χρησιμοποιείται πιο εξελιγμένος και πιο ακριβός εξοπλισμός.

Εξοπλισμός

Προκειμένου να αυξηθεί οι ικανότητες του χειριστή ενός ανεμόπτερου, οι χειριστές χρησιμοποιούν ειδικό εξοπλισμό. Οι πιο βασικές συσκευές είναι το βαρόμετρο και το υψόμετρο. Μερικοί προχωρημένοι χειριστές χρησιμοποιούν δείκτες για την ταχύτητα του αέρα και ασύρματο. Σε περίπτωση μεγάλων πτήσεων όπως διάσχιση μιας χώρας, φυσικά με μηχανικό ανεμόπτερο, οι χειριστές συνήθως χρησιμοποιούν χάρτες ή συσκευές GPS. Ο εξοπλισμός αυτός είναι εγκατεστημένος στο πλαίσιο ελέγχου του χειριστή.

Εκπαίδευση και ασφάλεια

Η πτήση με το ανεμόπτερο δεν θεωρείται ένα ιδιαίτερα ασφαλές άθλημα, ακόμα από το ξεκίνημα του. Ο Otto Lilienthal, ένας διάσημος χειριστής ανεμοπτερού μετά από πτώση με το ανεμόπτερο του, παρά την πενταετή καριέρα και εμπειρία του.

Τα μοντέρνα ανεμόπτερα είναι πολύ ανθεκτικά και κατασκευάζονται από πιστοποιημένους κατασκευαστές (HGMA, BHPA, DHV), οι οποίοι

χρησιμοποιούν προηγμένης τεχνολογίας υλικά. Παρόλα αυτά όμως τα ανεμόπτερα είναι ελαφριά και μπορούν εύκολα να πάθουν κάποια βλάβη, ιδιαίτερα μετά από λανθασμένη χρήση ή κατά την διάρκεια των πτήσεων σε δύσκολες καιρικές συνθήκες.

Τα περισσότερα από τα ανεμόπτερα έχουν βοηθητικό εξοπλισμό και έχουν δοκιμαστεί παρακειμένου να είναι όσο πιο σταθερά γίνεται. Η ασφάλεια είναι το κυριότερο κομμάτι της εκπαίδευσης των χειριστών, καθώς και η αυτοπειθαρχία.

Παρόλα αυτά όμως ο κίνδυνος εξακολουθεί δυστυχώς να υπάρχει, αφού υπάρχουν απρόβλεπτα προβλήματα, που μπορεί να οδηγήσουν σε θανατηφόρα ατυχήματα και σε πολλούς τραυματισμούς, ακόμα και σε έμπειρους χειριστές στη μέχρι τώρα πορεία του αθλήματος. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα την αρνητική επίδραση στην δημοσιότητα του.

Για μεγαλύτερη ασφάλεια κατά την περίπτωση βλάβης οι χειριστές έχουν μαζί τους αλεξίπτωτο, που να προσγειωθεί τόσο ο χειριστή όσο και το ανεμόπτερο. Οι χειριστές ακόμα φορούν κράνη και έχουν μαχαίρια, ώστε να κόψουν τα λουριά με τα οποία συγκροτούνται από το ανεμόπτερο, μετά από πτώση σε δέντρο ή λίμνη, σχοινιά προκειμένου να κατέβουν από κάποιο δέντρο μετά από την πτώση. Επίσης μεταφέρουν μαζί τους εξοπλισμό πρώτων βοηθειών και ασύρματο, ώστε να μπορούν να καλέσουν σε βοήθεια.

2.5 Αλεξίπτωτο πλαγιάς (parapente)

Το αλεξίπτωτο πλαγιάς αποτελεί την νεότερη και απλούστερη μορφή ατομικής ανεμοπορίας. Είναι η πτήση με την χρήση ενός ειδικού αλεξίπτωτου

και απογείωση από μια πλαγιά σε ύψος, με την εκμετάλλευση των ανοδικών ρευμάτων του ανέμου μπροστά από την πλαγιά.

Ο καθένας είναι ικανός να πετάξει αλεξίπτωτο πλαγιάς ύστερα από εκπαίδευση. Για ανηλίκους είναι απαραίτητη η βεβαίωση των γονέων. Χρειάζεται να απευθυνθεί κανείς σε μια ειδική σχολή όπου θα διδαχτεί το άθλημα από κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό. Έτσι, θα πάρει τις σωστές βάσεις για το μέλλον και θα μάθει να πετά αποφεύγοντας κάθε κίνδυνο για τον εαυτό του και τους γύρω του. Υπάρχουν αρκετές σχολές στην Ελλάδα (και το εξωτερικό). Η εκπαίδευση διαρκεί συνήθως μία με δύο εβδομάδες, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι είναι και αρκετές. Παρέχει όμως τις σωστές βάσεις και, από εκεί και πέρα, εξαρτάται από τον καθένα.

Οι πτήσεις πρέπει να γίνονται όταν το επιτρέπουν οι καιρικές συνθήκες (σχετική καλοκαιρία). Η ταχύτητα των ανέμων που επικρατούν στην περιοχή δεν πρέπει να ξεπερνά τα 25-30χμ./ώρα. Επίσης, χρειάζεται προσοχή στα σύννεφα και ιδίως όταν αυτά πυκνώνουν και τείνουν να γίνουν καταγιδοφόρα.

Εξοπλισμός

Είναι αρκετά τα όργανα που μπορεί κανείς να χρησιμοποιήσει στο άθλημα και καλό είναι να υπάρχουν τουλάχιστον τα δύο βασικά όργανα: το βαριόμετρο: είναι το όργανο που μετρά το βαθμό ανόδου (ή και καθόδου) και ειδοποιεί το χειριστή με ακουστικό (ή και οπτικό) σήμα. Λειτουργεί βάσει της διαφοράς της ατμοσφαιρικής πίεσης ανάλογα με το υψόμετρο. Είναι χρήσιμο γιατί βοηθά το χειριστή να κατανοήσει καλύτερα το ρευστό περιβάλλον μέσα στο οποίο βρίσκεται και να εκμεταλλευτεί καλύτερα τα ρεύματα, είτε για λόγους απόλαυσης είτε για λόγους ασφαλείας, και το ταχύμετρο: μετρά την ταχύτητα πτήσης. Άλλα όργανα είναι το ανεμόμετρο, η πυξίδα, και το κλισίμετρο. Τα τελευταία χρόνια βλέπουμε όλο και πιο συχνά τη χρήση συσκευών ασύρματης επικοινωνίας. Επιπλέον τα ρούχα που φορά κανείς πρέπει να είναι άνετα και να

μην δυσκολεύουν την κίνηση. Απαραίτητο επίσης είναι το κράνος και ειδικές μπότες. Τα τελευταία πρέπει να είναι ορειβατικού τύπου, έτσι ώστε να κρατούν σταθερό το πόδι από τον αστράγαλο και κάτω, προκειμένου να αποφεύγονται τα παραπατήματα στην προσγείωση που μπορούν να προκαλέσουν μικροτραυματισμούς. (<http://www.activeadventure.com>)

2.6 Bungee jumping

Το bungee jumping είναι το άθλημα, στο οποίο ο αθλητής πηδάει από μια ψηλή κατασκευή, αφού πρώτα δεθεί με ένα μακρύ και ελαστικό σχοινί. Η κατασκευή αυτή μπορεί να είναι ένα κτήριο, γέφυρα ή ακόμα και ένας γερανός, αλλά σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ένα μετακινούμενο αντικείμενο, όπως αερόστατο ή ελικόπτερο που έχει την ικανότητα να προσγειωθεί στο έδαφος. Η παρατεταμένη αγωνία έγκειται από την ελεύθερη πτώση και την επαναφορά του κορδονιού. Όταν ο αθλητής κάνει το άλμα, το κορδόνι τεντώνεται, προκειμένου να απορροφήσει την ενέργεια που δημιουργείται από την πτώση. Τότε ο αθλητής ταλαντεύεται μέχρι να σταματήσει τελείως η ενέργεια που προκλήθηκε από την πτώση.

Ιστορία

Το bungee jumping προέρχεται από τη Νέα Ζηλανδία και αποτελεί επινόηση του κασκαντέρ A J Hackett το 1930, όταν ο ίδιος ο Hackett έκανε ένα άλμα από την γέφυρα Greenhithe στο Auckland το 1986. Τα επόμενα χρόνια ο Hackett έδινε παραστάσεις, κάνοντας άλματα από διάσημες γέφυρες και κτήρια παγκοσμίως, όπως το Πύργο του Άιφελ. Το πρώτο πιο δημοφιλές και διεθνώς αναγνωρισμένο ως το πλέον κατάλληλο σημείο για το συγκεκριμένο άθλημα

ήταν το Queenstown στη Νότια Νέα Ζηλανδία. Παρά την βαθμό επικινδυνότητας του, το bungee jumping είναι ιδιαίτερα δημοφιλές και αυτό οφείλεται και στα αυξημένα μέτρα ασφάλειας, που λαμβάνουν υπόψη οι διοργανωτές του.

Εξοπλισμός

Το βασικό στοιχείο του εξοπλισμού του bungee jumping είναι το ελαστικό κορδόνι. Αποτελείται από ελαστικές ίνες, οι οποίες είναι ενσωματωμένες σε ένα σκληρό εξωτερικό περίβλημα. Επιπλέον χρησιμοποιείται μια ειδική συσκευή για την προστασία των αστράγαλων.

Οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για τα άλματα διαφέρουν, ανάλογα με την επιλεγμένη κάθε φορά περιοχή. Μπορεί να χρησιμοποιηθούν γερανοί, οι οποίοι παρέχουν σχετικά μεγάλη ευλυγισία και ταχύτητα επαναφοράς, ή και άλλοι μηχανισμοί, κάτι που εξαρτάται και από την πλατφόρμα και από τον γρήγορο χρόνο περιστροφής.

Ασφάλεια και ατυχήματα

Υπάρχει μεγάλη πιθανότητα τραυματισμού κατά την διάρκεια ενός άλματος. Ο τραυματισμός μπορεί να προκληθεί από την μη σωστή χρήση του σχοινιού, ή αν το σχοινί δεν είναι αρκετά ανθεκτικό, ή δεν είναι σωστά δεμένο στα πόδια του αθλητή και στην πλατφόρμα. Στις περισσότερες περιπτώσεις αυτό είναι αποτέλεσμα ανθρώπινου λάθους κατά την προετοιμασία. Μια άλλη περίπτωση τραυματισμού είναι κατά την διάρκεια της ταλάντωσης του αθλητή. Άλλα τραύματα μπορεί να είναι βλάβη στα μάτια, μητρική πρόπτωση σε αθλήτριες, έγκαυμα που μπορεί να προέλθει από το σχοινί, μώλωπες, τραυματισμοί στην πλάτη κ.λ.π. (<http://www.nolimits.com>)

2.7 Jeep safari

Το Jeep safari περιλαμβάνει την εξερεύνηση σε άγνωστες περιοχές, όπου επικρατούν ιδιαίτερα δύσκολες μορφολογικές και καιρικές συνθήκες, με ειδικά κατασκευασμένο όχημα για τις συγκεκριμένες περιπτώσεις. Περιοχές

όπου πραγματοποιούνται τέτοιες περιπλανήσεις είναι σε ερήμους, ζούγκλες, ανεξερεύνητα δάση.

Οι συμμετέχοντες μπορεί να λάβουν μεμονωμένα μέρος, ή να είναι μέλη πληρωμάτων. Τα πληρώματα υπογράφουν τους όρους συμμετοχής π.χ. συγκεκριμένη διαδρομή και προστατευμένες περιοχές, από όπου απαγορεύεται η διέλευση.

Οι συμμετέχοντες οδηγοί συναντιούνται νωρίς το πρωί σε συγκεκριμένο μέρος, όπου αποτελεί και το σημείο εκκίνησης ενώ τους δίνονται οι σχετικές οδηγίες για την διαδρομή που θα ακολουθηθεί.

Υπάρχει συνεννόηση μεταξύ των μελών των πληρωμάτων μέσω ασύρματου, ενώ μπορεί να ζητηθεί βοήθεια σε περίπτωση ατυχήματος, ή να δοθούν πληροφορίες σε πληρώματα τα οποία έχουν ξεφύγει από την διαδρομή.

Κατά τη 13:00 υπάρχει μεσημεριανό διάλλειμα, για φαγητό και ξεκούραση και τυχόν επισκευές ή service στα οχήματα.

Κίνδυνοι

Κάποια από τα σημεία των διαδρομών μπορεί να είναι ιδιαίτερα δύσκολα και ειδικά για τους άπειρους οδηγούς, οι οποίοι λαμβάνουν μέρος για πρώτη φορά σε τέτοιου είδους δραστηριότητες. Επιπλέον μπορεί να υπάρχουν ανατροπές των οχημάτων.

Για αυτό το λόγω χρησιμοποιούνται ηλεκτρονικές συσκευές κατευθύνσεις π.χ GPS. (<http://www.activeadventure.com>)

2.8 Mountain bike

Το mountain bike είναι ένα ειδικά σχεδιασμένο ποδήλατο για ποδηλασία στο βουνό, όπου δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν κανονικά ποδήλατα. Τα mountain bike έχουν φαρδιά λάστιχα για καλύτερη κίνηση στις συγκεκριμένες περιοχές και για απορρόφηση των κραδασμών (26 ιντσών ενώ από το 2002 χρησιμοποιούνται και λάστιχα 29 ιντσών). Τα τελευταία χρόνια συνηθίζεται να υπάρχει στις μπροστινό τροχό μια ανάρτηση.

Τα mountain bike διακρίνονται σε τέσσερις κατηγορίες.

- ✚ Τα cross country mountain bikes, που κάποια από αυτά διαθέτουν μια μικρή ανάρτηση και είναι ιδιαίτερα ελαφριά. Αυτό οφείλεται στα ελαφριά υλικά κατασκευής τους.
- ✚ Τα enduro mountain bikes, τα οποία είναι πιο βαριά από τα cross country mountain bikes. Ζυγίζουν περίπου 14 έως 16 κιλά, είναι πιο ανθεκτικά, έχουν μεγαλύτερη ανάρτηση και χρησιμοποιούνται περισσότερο για ανάβαση από ότι για κατάβασή.
- ✚ Τα freeride, τα οποία είναι παρόμοια με τα enduro mountain bikes, μόνο που έχουν μικρότερο βάρος και μεγαλύτερη

ανάρτηση. Χρησιμοποιούνται περισσότερο για κανονικές συνθήκες.

- ✚ Τέλος τα downhill mountain bikes ζυγίζουν 21 κιλά και χρησιμοποιούνται περισσότερο για κατάβαση, είναι ιδιαίτερα ξεκούραστα λόγω του μεγάλου μεγέθους.

Ιστορία

Τα mountain bike ξεκίνησαν το 1950 και αποτελούσαν μια άσκηση για την διατήρηση και την βελτίωση της σωματικής κατάστασης.

Εξοπλισμός

Πολλές από τις εταιρείες που κατασκευάζουν τα mountain bikes, κατασκευάζουν και τον ανάλογο εξοπλισμό. Ο εξοπλισμός περιλαμβάνει:

- ✚ Κράνος
- ✚ Προστατευτικά pads για τους αγκώνες
- ✚ Προστατευτικά pads για τα γόνατα
- ✚ Ειδική ζώνη με αφρολέξ για την προστασία της μέσης από κραδασμούς

Πολλές από τις εταιρείες μάλιστα κατασκευάζουν ειδικά γιλέκα, ή ακόμα και φόρμες που αντικαθιστούν τα pads και προσφέρουν μεγαλύτερη ασφάλεια στον κωπηλάτη. (<http://www.traveltimes.gr>)

2.9 Rafting

Το rafting είναι μια ψυχαγωγική δραστηριότητα, στην οποία χρησιμοποιείται μια φουσκωτή σχεδία για την κατάβαση ενός ποταμού. Συνήθως το rafting πραγματοποιείται σε ήμερα νερά, αλλά κάποιες φορές σε ταραχώδη νερά και με ιδιαίτερα χαμηλές θερμοκρασίες, προκειμένου να νοιώσουν την περιπέτεια οι

κοπιλάτες. Η ανάπτυξη αυτής της δραστηριότητας είναι ένα ελεύθερο sport, το οποίο έγινε διάσημο από τα μέσα της δεκαετίας του 1970.

Ασφάλεια

Το rafting μπορεί να μετατραπεί σε επικίνδυνη δραστηριότητα, και ιδιαίτερα αν δεν ληφθούν υπόψη τα απαραίτητα μέτρα ασφάλειας. Στον παρελθόν υπήρξαν πολλά ατυχήματα, τόσο από μεμονωμένα άτομα, τα οποία διοργάνωναν μόνα τους αυτή την δραστηριότητα, όσο και από ιδιωτικές εταιρείες. Έχουν θεσμοθετηθεί ειδικά μέτρα, ανάλογα με την περιοχή

δραστηριοποίησης. Τα μέτρα αυτά αφορούν τους οργανωτές rafting, τον απαιτούμενο εξοπλισμό, τους εκπαιδευτές και τους οδηγούς των ομάδων, και επιπλέον αφορούν τις άδειες τόσο των διοργανωτών, όσο και τις άδειες των προμηθευτών του εξοπλισμού.

Όπως και τα περισσότερα εξωτερικά αθλήματα, έτσι και το rafting έχει βελτιωθεί με την πάροδο του χρόνου. Η εξειδίκευση και οι γνώσεις σχετικά με το άθλημα έχουν αυξηθεί, ενώ η ποιότητα του εξοπλισμού έχει βελτιωθεί σημαντικά. Σαν αποτέλεσμα ο κίνδυνος έχει μειωθεί ακόμα και σε δύσκολες περιοχές, όπως ο ποταμός Colorado στο Grand Canyon, όπου στο παρελθόν είχαν εξαφανιστεί πολλές αποστολές.

Εξοπλισμός

- ✚ Το κράνος είναι προαιρετικό σε διαδρομές σε ήρεμα νερά (λίμνες, ήρεμη θάλασσα) αλλά απαραίτητο σε διαδρομές στις οποίες υπάρχει κίνδυνος, όπως σε κατάβαση άγριων ποταμών.
- ✚ Παπούτσια. Ειδικά παπούτσια ελαφριού τύπου (πέδιλα, μποτάκια κ.ά.) από νεοπρένιο και άλλα μοντέρνα υλικά για άνεση και στεγνά πόδια.
- ✚ Ρουχισμός. Υπάρχει μια μεγάλη ποικιλία ρούχων και στολών που καλύπτει όλες τις ανάγκες του κωπηλάτη για κάθε χρήση και καιρό. Παντελόνια, τζάκετ και ολόσωμες φόρμες από διάφορα μοντέρνα υλικά προστατεύουν και κρατούν ζεστό το σώμα, ενώ ταυτόχρονα το διατηρούν στεγνό. Επίσης υπάρχουν ειδικά εσώρουχα και κάλτσες.

2.10 Canoeing

Το canoeing είναι η ψυχαγωγική δραστηριότητα, η οποία περιλαμβάνει την κωπηλασία με ένα canoe. Αναφέρεται αποκλειστικά στην χρήση ενός κουπιού για να κατευθυνθεί το canoe, χρησιμοποιώντας μόνο την φυσική μυϊκή δύναμη. Η διαφορά με το kayak έγκειται, ότι στο kayak χρησιμοποιείται ένα κουπί με δύο πλευρές

και ο **κωπηλάτης** κάθεται με τεντωμένα τα πόδια.

Τα canoe κατευθύνεται με κουπιά που έχουν μία ή δύο πλευρές, ενώ **οι κωπηλάτες** γονατίζουν ή κάθονται. Ακόμα τα kayak είναι κλειστά, ενώ τα canoe είναι ανοιχτά. Συνήθως υπάρχει δυσκολία στο να διαχωριστούν οι ονομασίες των δύο δραστηριοτήτων αφού συνήθως χρησιμοποιείται και ο όρος canoe / kayak.

Τα κανό καγιακ σήμερα φτιάχνονται από μια ποικιλία υλικών και έχουν πολλές διαφορετικές χρήσεις. Κυριαρχούν τα μοντέρνα πλαστικά και το φάιμπερ γκλας. Το μήκος τους κυμαίνεται από 2.5 έως 4 μέτρα και χρησιμοποιούνται κυρίως για αναψυχή και άθληση. Υπάρχουν διαφορετικοί τύποι, για κατέβασμα ποταμών και περιήγηση και για έναν ή περισσότερους κωπηλάτες.

Ιστορία

Το canoe πριν από χιλιάδες χρόνια από τους γηγενείς στην Νότια Αμερική. Η σημερινή λέξη canoe προέρχεται από την λέξη «kenu», που σημαίνει «πιρόγα». Κατασκευάζονταν από κορμούς δέντρων, στους οποίους έδιναν ειδικό σχήμα και τρυπούσαν στη μέση, για να φτιάξουν μια θέση για τον κωπηλάτη. Χρησιμοποιήθηκαν επίσης και από τους κατοίκους της Καραϊβικής, για να ταξιδεύουν ανάμεσα στα νησιά του συμπλέγματος.

Εξοπλισμός

Ο εξοπλισμός είναι κοινός για το canoe και το kayak, αφού υπάρχει ο συνδυασμός και των δύο αθλημάτων.

- ✚ Το κράνος είναι προαιρετικό σε διαδρομές σε ήρεμα νερά (λίμνες, ήρεμη θάλασσα) αλλά απαραίτητο σε διαδρομές στις οποίες υπάρχει κίνδυνος, όπως σε κατάβαση άγριων ποταμών.
- ✚ Spray skirt (για kayak). Ειδικές θήκες από νάιλον ή νεοπρένιο που φορά ο κωπηλάτης στη μέση του και στερεώνει τις άκρες στο σκάφος. Μοιάζουν με καπέλο που έχει μεγάλο γείσο και το

πάνω μέρος του είναι τρύπιο (εκεί περνά το σώμα του ο κωπηλάτης). Έτσι, καλύπτεται το άνοιγμα της θέσης που κάθεται και δεν μπαίνει νερό στο σκάφος, σε περίπτωση που τουμπάρει το σκάφος και χρειαστεί να γίνουν οι απαραίτητες μανούβρες.

- ✚ Παπούτσια. Ειδικά παπούτσια ελαφριού τύπου (πέδιλα, μποτάκια κ.ά.) από νεοπρένιο και άλλα μοντέρνα υλικά για άνεση και στεγνά πόδια.
- ✚ Ρουχισμός. Υπάρχει μια μεγάλη ποικιλία ρούχων και στολών που καλύπτει όλες τις ανάγκες του κωπηλάτη για κάθε χρήση και καιρό. Παντελόνια, τζάκετ και ολόσωμες φόρμες από διάφορα μοντέρνα υλικά προστατεύουν και κρατούν ζεστό το σώμα, ενώ ταυτόχρονα το διατηρούν στεγνό. Επίσης υπάρχουν ειδικά εσώρουχα και κάλτσες. (<http://www.iexplore.com>)

2.11 Scuba diving

Είναι το κολύμπι κάτω από την επιφάνεια του νερού με μπουκάλες οξυγόνου, που επιτρέπουν στον δύτη να παραμένει κάτω από την επιφάνεια του νερού για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα από ότι με τις απλές μορφές ελεύθερης κατάδυσης.

Επίσης χρησιμοποιούνται και βατραχοπέδιλα, ενώ μπορεί να χρησιμοποιηθεί και ειδική που ονομάζεται DPV (Diver Propulsion Vehicle) και αντικαθιστά τα βατραχοπέδιλα.

Εξοπλισμός

Απαιτούνται μπουκάλες οξυγόνου, αναπνευστήρας, μάσκα για την προστασία των ματιών, βατραχοπέδιλα και ειδική στολή.

Πιθανά προβλήματα υγείας

Τα προβλήματα αυτά προκαλούνται από την αλλαγή της πίεσης του νερού. Το βάρος του νερού πάνω από το δύτη αυξάνει την πίεση του αέρα στο σώμα του δύτη.

Τα τραύματα από την πίεση του νερού ονομάζονται «barotraumas» και είναι προβλήματα ακοής και πρόκληση βλαβών στα οστά. Οι δύτες μπορούν να αποφεύγουν τα τραύματα με το να εξισορροπούν την πίεση του αέρα με την πίεση του νερού με την αλλαγή βάθους.

2.12 Trekking

Το trekking είναι μια μορφή πεζοπορίας σε δάσος και γενικότερα στο φυσικό περιβάλλον. Τα μέλη μιας ομάδας διανύουν μια μεγάλη και προκαθορισμένη διαδρομή, κάτω από την επίβλεψη και την καθοδήγηση του αρχηγού και οδηγού της ομάδας. Το trekking μπορεί να χαρακτηριστεί και ως εξερεύνηση. Σε κάποιες περιπτώσεις μπορεί τα μέλη της ομάδας να χρησιμοποιήσουν και ποδήλατο.

Το κίνητρο για το trekking είναι η ανάγκη

των συμμετεχόντων να βρεθούν κοντά στη φύση και στο περιβάλλον, ενώ σημαντικό κίνητρο φαίνεται να είναι και η διατήρηση της καλής σωματικής κατάστασης.

Εξοπλισμός

Βασικά απαιτείται μια φόρμα, κατάλληλη για τις καιρικές συνθήκες της εποχής, κατά την οποία πραγματοποιείται η δραστηριότητα. Επίσης απαιτούνται σκηνές για την διαμονή των μελών της ομάδας. Απαραίτητα είναι υπνόσακοι, κατάλληλα ρούχα ανάλογα με την εποχή, σκεύη για την προετοιμασία φαγητού, καύσιμη ύλη και φακός. Επιπλέον εξαιτίας της ιδιομορφίας που παρουσιάζει το έδαφος, απαιτούνται ειδικές γνώσης αναρρίχησης σε σχετικά μικρούς βραχώδης σχηματισμούς και ειδικά παπούτσια. (<http://www.trekkinghellas.gr>)

2.13 River trekking

Το river trekking αποτελεί επίσης μορφή πεζοπορίας, με την διαφορά ότι η πεζοπορία γίνεται κατά μήκος ποταμών, ενώ τα μέλη της ομάδας μπορούν να κολυπήσουν στο ποτάμι. Περιλαμβάνει ακόμα την κατανόηση των

γεωγραφικών στοιχείων ποταμών και κοιλάδων και την αντιμετώπιση προβλημάτων εξαιτίας των καιρικών συνθηκών. Ο εξοπλισμός που απαιτείται

είναι ο ίδιος με του trekking, μόνο που συμπεριλαμβάνει και αδιάβροχο.
(<http://www.ecoaction.gr>)

Κίνδυνοι

Υπάρχουν ατυχήματα που οφείλονται στην υγρασία που επικρατεί και στις ιδιομορφίες του εδάφους. Τέτοια ατυχήματα μπορεί να είναι η πτώση από βράχους, ή μπορεί να υπάρξει πνιγμός μετά από πτώση σε ποτάμι ή καταρράκτη. Ατυχήματα μπορεί να προκληθούν και από τις ξαφνικές καιρικές αλλαγές. Επίσης προκαλείται εξάντληση, ή απώλεια κάποιου μέλους της ομάδας.

- ✚ Οι απότομες καταιγίδες προκαλούν αύξηση της στάθμης και της ταχύτητας των ποταμών.
- ✚ Προκαλείται αλλοίωση και παραμόρφωση των δρόμων και των μονοπατιών που υπάρχουν στις περιοχές γύρω από τους ποταμούς.
- ✚ Υπάρχει χαμηλή ορατότητα
- ✚ Πτώση δέντρων
- ✚ Κεραυνοί

2.14 Bird watching

Αρχικά αποτελούσε δραστηριότητα μόνο για εξειδικευμένους επιστήμονες, παρόλο αυτά τα τελευταία χρόνια έχει παρουσιαστεί ενδιαφέρον και από απλούς πολίτες, οι οποίοι επιθυμούν να δουν σπάνια

είδη πουλιών. Ξεκίνησε ως δημοφιλής δραστηριότητα από τις Ηνωμένες Πολιτείες.

Ο εξοπλισμός που χρησιμοποιείται συνήθως είναι κιάλια και το τρίποδο στο οποίο τοποθετούνται τα κιάλια, ενώ μπορεί να χρησιμοποιηθεί και σημειωματάριο. Χρησιμοποιούνται πύργοι για την κάλυψη των παρατηρητών, από τους οποίους υπάρχει μεγαλύτερη ορατότητα. Επίσης εκτός από τα κιάλια μπορούν να χρησιμοποιηθούν φωτογραφικές μηχανές ή μικροκάμερες. (<http://www.metavasi.com>)

2.15 Ιππασία

Η ιππασία είναι η τέχνη να ιππεύεις ένα άλογο και να το ελέγχεις απόλυτα και αποτελεί μία από τις δραστηριότητες, οι οποίες προσφέρονται για αναψυχή κατά τη διάρκεια παραμονής στη φύση. Πραγματοποιείται με ειδικά

εκπαιδευμένα άλογα ακολουθώντας προκαθορισμένες διαδρομές με τη συνοδεία επαγγελματιών εκπαιδευτών, και αποτελεί ακόμα και σήμερα μία αρκετά ακριβή δραστηριότητα και χαρακτηρίζεται ως ένα ελκυστικό άθλημα. (Σφακιανάκης Μ, 2000, σελ. 209 – 210).

Ιστορία

Ήδη από τη 2^η π.χ. χιλιετία, ίσως και παλιότερα, το άλογο χρησιμοποιήθηκε για ιππασία από άγριους νομαδικούς λαούς της κεντρικής Ασίας. Επίσης το άλογο χρησιμοποιήθηκε για μεταφορές στην αρχαιότητα.

Εξοπλισμός

Ο βασικός εξοπλισμός του ιπέα ή της αμαζόνας για τα αγωνίσματα Υπερπήδησης εμποδίων και το Cross Country αποτελείται από το προστατευτικό καπέλο ιπασίας, παντελόνι ιπασίας, μπότες ιπασίας και σακάκι.

Ο εξοπλισμός του ίππου περιλαμβάνει τη σέλα, η οποία σχεδιάστηκε για να βοηθά τον ιπέα να διατηρεί την ισορροπία και το κάθισμά του στον ίππο. Η σέλα είναι σχεδιασμένη έτσι ώστε να ταιριάζει στον ίππο και να συμβάλλει στη δουλειά για την οποία αποσκοπεί. Για αυτό το λόγο υπάρχουν διαφορετικοί τύποι σέλας για τα διαφορετικά ιππικά αθλήματα.

Επίσης το έποχο, το οποίο κρατάει τη σέλα στη θέση της και έχει χρήση ανάλογης της ζώνης. Οι αρτάνες, οι οποίες είναι φτιαγμένες από δέρμα, προσαρμόζονται σε μία ειδική υποδοχή της σέλας κάτω από τον κορμό και στο πάνω μέρος των παραπλεύρων της σέλας και στηρίζουν τους αναβολείς.

Τέλος υπάρχουν οι αναβολείς οι οποίοι είναι συνήθως φτιαγμένοι από ατσάλι έχοντας επένδυση από καουτσούκ, αποτελούν το στήριγμα του ποδιού του ιπέα, τα ινιά, οι στομίδες και οι μπότες των ιπέων.

2.16 Τοξοβολία

Η τοξοβολία είναι το άθλημα, κατά το οποίο βάλονται βέλη με την βοήθεια ενός τόξου είτε εναντίον σταθερών είτε κινούμενων στόχων. Το σύγχρονο άθλημα της τοξοβολίας προβλέπει βολές εναντίον σταθερών στόχων. Το μήκος του τόξου είναι κατά προσέγγιση 1,70 μέτρα ενώ το μήκος του βέλους κυμαίνεται από 55 έως 75 εκατοστόμετρα. Η ταχύτητα που αναπτύσσουν τα βέλη φτάνει τα 65 μέτρα ανά δευτερόλεπτο (235 χιλιόμετρα την ώρα).

Εξοπλισμός

Περιλαμβάνει: Σταθεροποιητές, το οποίο είναι ένα σύστημα σωλήνων με αντίβαρα στα άκρα που απορροφούν τους κραδασμούς της βολής και μειώνουν την επίδραση των λαθών.

Το σκόπευτρο που φέρει την ακίδα σκόπευσης. Έχει δυνατότητα ρύθμισης πάνω-κάτω και δεξιά-αριστερά, το button είναι αμορτισέρ που ρυθμίζει την θέση του βέλους, η φαρέτρα, προστατευτικό βραχίονα, προστατευτικό θώρακα, προστατευτικό δακτύλων και τέλος σκανδάλη απελευθέρωσης χορδής.
(<http://www.trekkinghellas.gr>)

Μέρος Β΄

Κεφάλαιο 3

3.1 Τουριστικό προφίλ Ελλάδας

Στην Ελλάδα οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού, και ειδικότερα ο τουρισμός περιπέτειας, άργησαν να αναπτυχθούν και πήραν σχεδόν συγκεκριμένη μορφή μόλις τη δεκαετία του 1990. Ο τουρισμός περιπέτειας συγκεκριμένα δεν είναι ιδιαίτερα διαδεδομένος στην Ελλάδα, παρά το γεγονός ότι υπάρχουν οι υποδομές για την ανάπτυξη του.

Η χώρα αποτελεί ήδη έναν δημοφιλή τουριστικό προορισμό, προωθώντας τη φιλοσοφία **3S** (Sea, Sun, Sand – Θάλασσα, Ήλιος, Παραλία), η οποία στα τέλη της δεκαετίας του 1970 και του 1980 αποτέλεσε βασική κινητήρια δύναμη εισροής τουριστών και μαζικής ανάπτυξης των νησιωτικών και παραθαλάσσιων προορισμών της Ελλάδας.

Οι πρώτες προσπάθειες διαφοροποίησης του εναλλακτικού – τουρισμού περιπέτειας – από τον μαζικό τουρισμό ξεκίνησαν με την πρωτοβουλία του **E.O.T** τη δεκαετία του 1980 σχετικά με τη διάσωση και αξιοποίηση των παραδοσιακών οικισμών.

Κατά την περίοδο αυτή ξεκίνησαν και πρωτοβουλίες από ιδιώτες, βάσει ενός προγράμματος χρηματοδότησης του Υπουργείου Γεωργίας, όπου κυρίως γεωργοί πήραν επιδοτήσεις με σκοπό να δημιουργήσουν αγροτουριστικά καταλύματα σε όλη τη χώρα. Και σε αυτή τη φάση όμως οι μονάδες, οι οποίες δημιουργήθηκαν ήταν διάσπαρτες χωρίς ουσιαστικό προσανατολισμό προς ένα διαφοροποιημένο τουριστικό προϊόν και χωρίς να οριοθετούν συγκεκριμένους αγροτουριστικούς προορισμούς.

Από τις αρχές του 1990 αρχίζει να μορφοποιείται ουσιαστικά στην Ελλάδα ο εναλλακτικός τουρισμός – τουρισμός περιπέτειας και να αναπτύσσονται σχετικές δραστηριότητες, οι οποίες μέχρι τότε ήταν άγνωστες. Αυτό οφείλεται κυρίως στο Β' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (**Κ.Π.Σ.**) και στα χρηματοδοτικά προγράμματα Leader (Leader I, II, III) έσω των οποίων ενισχύθηκαν ιδιωτικές

επενδύσεις αγροτικού τουρισμού, τουρισμού ορεινών περιοχών και προστατευόμενων περιοχών ιδιαίτερης φυσικής ομορφιάς.

Παράλληλα διάφορες οργανώσεις και σωματεία, τα οποία ασχολούνται με αθλητισμό υπαίθρου ή και με περιβαλλοντολογικά θέματα, κυρίως μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, κάνουν την παρουσία τους πιο αισθητή οργανώνοντας σεμινάρια και εκδηλώσεις σχετικά με την προώθηση των αντιστοίχων δραστηριοτήτων. Με αυτό τον τρόπο άρχισε να δημιουργείται ένα καινούριο κοινό, το οποίο ήταν ευαισθητοποιημένο σε θέματα περιβάλλοντος, και οι οποίοι είναι διατεθειμένοι να ακολουθήσουν αυτό το πρότυπο τουρισμού. Σωματεία όπως ο Σύνδεσμος Ελληνικών Μονοπατιών, ο Ελληνικός Ορειβατικός Σύλλογος κ.α. δημιούργησαν καθ' όλη τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990, ένα κοινό, το οποίο μεγαλώνει σταθερά αριθμητικά και το οποίο αναζητεί τουρισμό σε ποιοτικό περιβάλλον και εναλλακτικές δραστηριότητες. (Τσάρτας Π. 1996, σελ.30)

3.2 Εταιρείες τουρισμού περιπέτειας στην Ελλάδα

Οι εταιρείες τουρισμού περιπέτειας στην Ελλάδα χωρίζονται σε δύο κατηγορίες. Σε αυτές οι οποίες δραστηριοποιούνται σε όλη την Ελλάδα και αυτές οι οποίες είναι κατά τόπους ειδικοί.

3.2.1 Σε όλη την Ελλάδα

Alpin Club, είναι γνωστό για τις καταβάσεις rafting στον Εύηνο και τον Λούσιο – Αλφειό, αφού σ' αυτές τις περιοχές διαθέτει και οργανωμένες βάσεις. Ένα χωριό με ξύλινα σπιτάκια και πάρκο περιπέτειας στην ορεινή Ναυπακτία και εγκαταστάσεις με πάρκο περιπέτειας και καφέ στην Καρύταινα της Αρκαδίας. Το Alpin Club ωστόσο έχει παρουσία ακόμα και στα ποτάμια Άραχθο, Ερύμανθο, Ταυρωπό, Αχελώο και Τρικεριώτη. Παρέχει επίσης συνοδό για πεζοπορίες στην ορεινή Αρκαδία και Ναυπακτία, cannoning στην Κοσκάρακα και τη Νέδα, ιππασία και mountain bike στον Εύηνο, sea kayak σε

Πύλο και Ελαφόνησο, kayak σε άγρια νερά 4ου και 5ού βαθμού, εκδρομές με 4X4 στην Ορεινή Ναυπακτία και τον Ταΰγετο και παιδικές κατασκηνώσεις.

Ακολουθώντας τον Εθνικό δρόμο προς Θέρμο, 16 χλμ. βορειοδυτικά της Ναύπακτου συναντά κανείς το μικρό οικισμό Χάνι Μπανιά. Εκεί στις όχθες του ποταμού Εύηνου βρίσκονται οι εγκαταστάσεις του Alpin Club. Η ειδικά διαμορφωμένη έκταση των 6 στρεμμάτων, διαθέτει τραπεζαρία, υπαίθριο καφέ και μπαρ, πάρκο περιπέτειας, χώρο κατασκήνωσης και parking.

Η σπιτική κουζίνα, με τις παραδοσιακές πίτες και τις τοπικές σπεσιαλιτέ, μετά μία έντονη δραστηριότητα σε συνδυασμό με το καθαρό αέρα του βουνού που φτάνει την όρεξη στα ύψη, ικανοποιεί τις γαστρονομικές απαιτήσεις των επισκεπτών του (<http://www.alpinclubgr>).

No Limits: Άνοιξε στην Κόνιτσα το 1994, για να εξελιχθεί σε μια από τις μεγαλύτερες και πιο αξιόπιστες ελληνικές εταιρείες εναλλακτικού τουρισμού, με πεδίο δράσης στην Ήπειρο, την ορεινή Αρκαδία, τα Μετέωρα, τα Γρεβενά και τις Πρέσπες. Οργανώνει εκδρομές που συνδυάζουν τη γνωριμία με την παράδοση και την ιστορία του κάθε τόπου με δραστηριότητες στη φύση.

Στα 15 χρόνια παρουσίας της, η No Limits, πρωτοστάτησε στην διάδοση των δραστηριοτήτων βουνού και ποταμού στην Ελλάδα, που με επιμονή και υπομονή μετέτρεψε σε ευχάριστες και ασφαλείς εκδρομές.

Με εγκαταστάσεις σε 4 περιοχές της χώρας (Κόνιτσα, Πρέσπες, Γρεβενά, Μετέωρα), αξιόλογο εξοπλισμό, έμπειρους συνεργάτες και γραφεία πωλήσεων σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη, η No Limits προσφέρει τις υπηρεσίες της σε χιλιάδες φίλους της όμορφης Ελληνικής φύσης που με ασφάλεια απολαμβάνουν τις αποδράσεις τους από τις πόλεις.

Η εταιρεία διοργανώνει rafting στους ποταμούς Βοϊδομάτη, Αώο, Βενέτικο, Αλιάκμονα, Άραχθο και Καλαρίτικο, monoraft σε Βοϊδομάτη και Άραχθο. Ποδηλασία με mountain bikes στο Περτούλι, αναρρίχηση στα Μετέωρα, διάσχιση φαραγγιών στα Ζαγοροχώρια, την Ορλιά του Ολύμπου και την

Καλυψώ του Κίσαβου. . Πεζοπορίες στην περιοχή της Κόνιτσας (χαράδρες Αώου, Βίκου και Βοϊδομάτη, διήμερη ανάβαση στη Δρακόλιμνη), των Μετεώρων, στον Όλυμπο και τα Γρεβενά (Βάλια Κάλντα). Cano – kayak.

Επίσης ιππασία στο Βοϊδομάτη. Περιηγήσεις με βανάκι στα Ζαγοροχώρια, τα Μαστοροχώρια και τον Σμόλικα, εκδρομές με τζιπ σε Γράμμο-Σμόλικα. Μονοήμερα για ski . Κατασκηνώσεις περιπέτειας για παιδιά 8-16 ετών. Σχολές ράφτινγκ, cano – kayak , αναρρίχηση,ski. Ταξίδια περιπέτειας στο εξωτερικό: jeep safari σε Τυνησία και Ιορδανία, αναβάσεις σε Ιμαλαία και Κιλιμάντζαρο, περιήγηση στις Άνδεις και στη Γη του Πυρός, κ.ά. Τέλος η εταιρεία διαθέτει ακόμα και σχολές αλεξιπτώτου πλαγιάς, ενώ τα γραφεία βρίσκονται στο 1ο χλμ Κόνιτσας -Ιωαννίνων, Κόνιτσα αλλά και στη Θεσσαλονίκη. (<http://www.nolimits.com.gr>)

Trekking Hellas: Το πρώτο ελληνικό γραφείο που ασχολήθηκε αποκλειστικά με τον εναλλακτικό τουρισμό, από το 1986, είναι πλέον μια μεγάλη εταιρεία με franchise σε όλη την Ελλάδα και δραστηριότητα εντός και εκτός συνόρων. Έχει εξειδικευμένους συνεργάτες, βάσεις και εξοπλισμό για να προσφέρει canoe - kayak, cannoning, monoraft, paintball, rafting, trekking, αναρρίχηση, ιππασία και τοξοβολία από τη Μακεδονία ως την Κρήτη και από το Ιόνιο ως την Ήπειρο και την Πελοπόννησο.

Ειδικά πακέτα για οικογενειακές αποδράσεις περιπέτειας, μαθήματα φωτογραφίας στο Ζαγόρι, αλλά και τοπικής κουζίνα στα Τζουμέρκα. Μέσα από ένα ευρύτατο δίκτυο συνεργατών στο εξωτερικό, προσφέρουν ταξίδια ανακαλύψεων σε Νεπάλ, Ινδία, Περού, Βιετνάμ, Ιορδανία, Τυνησία, Μαρόκο, Τανζανία, Κένυα κ.ά.

Τα γραφεία της εταιρείας βρίσκονται στην Αθήνα Φιλελλήνων 7, ενώ διαθέτει και παραρτήματα σε όλη την Ελλάδα (Ιωάννινα, Ευρυτανία, Γρεβενά, Αχαΐα, Τρίκαλα, Αρκαδία, Λάρισα, Λευκάδα, Χανιά).

Η Trekking Hellas δημιουργήθηκε το 1986, ως ΕΠΕ (εταιρεία περιορισμένης ευθύνης) στην αρχή, από ανθρώπους που αποφάσισαν να αφήσουν τις μέχρι τότε ασχολίες τους και να μεταφέρουν στη δουλειά τους την αγάπη τους για τη φύση, την αναζήτηση και την περιπέτεια. Έτσι δημιουργήθηκε στην Αθήνα το πρώτο τουριστικό γραφείο απόλυτα εξειδικευμένο στις δραστηριότητες στη φύση.

Στα 20 χρόνια της λειτουργίας του, ο όμιλος Trekking Hellas έγινε συνώνυμο της φυσιολατρίας, των sport και της δράσης & έχει αναγνωριστεί σαν η επιχείρηση στο χώρο του εναλλακτικού τουρισμού που προσφέρει ποιοτικές υπηρεσίες σε ομάδες και μεμονωμένους πελάτες. Σήμερα η Trekking Hellas αποτελεί σημείο αναφοράς για ανθρώπους κάθε ηλικίας οι οποίοι θέλουν να ζήσουν μια διαφορετική εμπειρία στην φύση και να ξεφύγουν από την πόλη. Επιλέγοντας πάντοτε οι ίδιοι το βαθμό δυσκολίας κάθε δραστηριότητας, μπορούν να επιλέξουν προορισμούς στις πιο απόμερες μεριές της Ελλάδας ή του πλανήτη. (<http://www.trekking.gr>)

Escapeland: Το escapeland είναι ένα γραφείο διοργάνωσης οικοπεριηγήσεων και διαφόρων περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων. Οι άνθρωποι που το στελεχώνουν είναι ορειβάτες, γυμναστές και αθλίατροι με αγάπη και σεβασμό για τη φύση και το περιβάλλον. Οι υπεύθυνοι της Escapeland χαράζουν διαδρομές με φαντασία, έξω από τις καθιερωμένες τουριστικές, με γνώμονα το σεβασμό στο περιβάλλον.

Η προσπάθειά τους να αποδράσουν περισσότεροι νέοι άνθρωποι από τις γκρίζες πόλεις μας, ανακαλύπτοντας στη φύση χαμένα κομμάτια του εαυτού τους, στηρίζεται στη συμβολή όλων των φίλων του escapeland, αυτών που τους συναρπάζει η επαφή με τη φύση, η χαρά της επικοινωνίας με άλλους ανθρώπους με κοινά ενδιαφέροντα.

Όλες οι δραστηριότητες που σχεδιάζονται είναι εύκολες και οικονομικά προσιτές σε κάθε λάτρη της φύσης και της περιπέτειας, μπορούν δε να συμμετέχουν ακόμη και παιδιά από 10 ετών. Σε αυτές κυριαρχεί η εξερεύνηση και το παιχνίδι.

Οι διαδρομές trekking, rafting, canoe-kayak, ιππασία και άλλες που επιλέγονται είναι προσεκτικά μελετημένες, ώστε να μη χρειάζεται ιδιαίτερη φυσική κατάσταση για αυτόν που θα τις ακολουθήσει και τις συνοδεύουν δύο ή τρία άτομα του escapeland με πλήρη ορειβατικό, τηλεπικοινωνιακό και ιατροφαρμακευτικό εξοπλισμό.

3.2.2 Οι κατά τόπους ειδικοί

Πελοπόννησος, Eco-action: Είναι μία εταιρεία που δραστηριοποιείται στο χώρο των ποτάμιων και ορεινών εκδηλώσεων. Διαθέτει δύο δικές της βάσεις στην περιοχή της Αχαΐας και της Αρκαδίας. Ασχολείται με τον εναλλακτικό τουρισμό λειτουργώντας προγράμματα στη χερσαία χώρα, ενώ από το 2002 επεκτάθηκαν και στη νησιωτική.

Η επέκταση αυτή είναι στα πλαίσια των γενικότερων προσανατολισμών της εταιρείας, να ενσωματώνει στα προγράμματά της τις λιγότερο ή καθόλου αναπτυγμένες τουριστικά περιοχές της χώρας.

Διαθέτει όλη την γκάμα των δημοφιλών sport περιπέτειας στα βουνά, τα ποτάμια, τις λίμνες και τις ακτές της Πελοποννήσου: ράφτινγκ και σχολή kayak σε Λάδωνα, Λούσιο και Αλφειό, hydrospeed, kayak σε λίμνες και θαλασσινά παράκτια ταξίδια σε Κυπαρισσία, Μεσσηνιακή Μάνη και Αργολίδα, πεζοπορίες σε Χελμό, Μαίναλο, διάσχιση φαραγγιών σε Λούσιο και Νέδα, jeeping, εξορμήσεις με ποδήλατα βουνού για λίγες ώρες έως πολυήμερα touring, προγράμματα πολλαπλών δραστηριοτήτων με τοξοβολία, προσανατολισμό, flying fox, rappel, αναρρίχηση, δραστηριότητες και κατασκηνώσεις για παιδιά. Με επιλεγμένες συνεργασίες, προσφέρουν ακόμα ιππικά πακέτα στην Ελλάδα

και το εξωτερικό. Τα γραφεία της εταιρείας βρίσκονται Αγίων Αναργύρων 16, Αθήνα. (<http://www.ecoaction.gr>)

Εύηνος, Μετάβαση: Με μεγάλη εμπειρία στα sport ποταμού, η εταιρεία προσφέρει εκτός από σχολές kayak και προγράμματα ράφτινγκ, καταβάσεις με μονοθέσια ή διθέσια φουσκωτά, kayak στον Εύηνο και τη θάλασσα, αλλά και διαδρομές με ποδήλατο βουνού, καταρρίχηση, τοξοβολία, προσανατολισμό και αποδράσεις περιπέτειας με 4X4.

Βόρεια Πίνδος, Αλπική ζώνη: Η εταιρεία είναι γνωστή από τη σχολή ski και snowboard που διαθέτει, αλλά και από τα happening, τα οποία διοργανώνει στο χιονοδρομικό κέντρο της Βασιλίτσας (νυχτερινό ski το Σάββατο, τοξοβολία, χιονορακέτες, διαδρομές με snowmobile).

Όμως κατά τη διάρκεια του υπόλοιπου χρόνου διοργανώνει rafting, kayak και hydrospeed στον Άραχθο και τον Βοϊδομάτη (όπου διαθέτουν και βάσεις με ντους και αποδυτήρια) αλλά και στον Βενέτικο, ιπασία στο Καλπάκι, διαδρομές με ποδήλατο βουνού στα Ζαγοροχώρια, πτήσεις με εκπαιδευτή σε διπλό παραπέντε, jeep safari και πεζοπορίες στη Βόρεια Πίνδο και τα Τζουμέρκα. Από φέτος ξεκινούν διακοπές και μαθήματα ιστιοπλοΐας στο Ιόνιο για παρέες, αλλά και για μεμονωμένους ταξιδιώτες με ενοικίαση καμπίνας σε σκάφος. (<http://www.alpinezone.gr>)

Ανατολική Μακεδονία – Θράκη, Reverland: Πίσω από αυτή τη σχετικά καινούργια προσπάθεια (ξεκίνησε το 2003), βρίσκονται άνθρωποι που ασχολούνται χρόνια με τον οικοτουρισμό, στελέχη των εταιρειών Forestland, Strovilos και Μαϊάνδρος. Με πέντε βάσεις δραστηριοτήτων (Τυχερό, Τοξότες, Σταυρούπολη, Παρανέστι, Παγγαίο) μπορεί να γίνει ο εναλλακτικός πλοηγός σας στην περιοχή, με κανό στο Νέστο, ποδήλατα βουνού, sea kayak, 4X4,

ράφτινγκ, να οργανώσει canponing, πεζοπορίες, πολυδραστηριότητες αλλά και πολυήμερα προγράμματα στα μέτρα των πελατών.

Οικοδράσεις Νέστου: Η εταιρία Οικοδράσεις Νέστου Ε . Π . Ε . ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2003 ως μια νέα προσέγγιση του εναλλακτικού τουρισμού στην περιοχή μας . Πρόκειται ουσιαστικά για μια συνένωση δυνάμεων , των ανθρώπων που ασχολούνται με τον οικοτουρισμό στην Ξάνθη , καθώς στελέχη των εταιριών Forestland , Strovilos & Μαϊάνδρος δημιούργησαν τις Οικοδράσεις Νέστου με σκοπό την αρτιότερη οργάνωση των υπηρεσιών που εδώ και χρόνια παρέχουν . Ο συνεχής αύξηση των επισκέψεων της Θράκης επιβάλλει τον μέγιστο επαγγελματισμό , ώστε να διαφυλαχθεί ακέραια τόσο η ποιότητα φιλοξενίας των επισκεπτών , όσο και η φυσική ομορφιά του τόπου .

Vistonis: Ιδρύθηκε το 1993, με προσανατολισμό την τουριστική ανάπτυξη της Ξάνθης και της ευρύτερης περιοχής της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και οργανώνει canoe-kayak και rafting στον Νέστο, πεζοπορίες, διαδρομές με ποδήλατα και jeep safari στην Ορεινή Ροδόπη, τον Νέστο και τα Πομακοχώρια. Στη βάση τους στη Σταυρούπολη, πλάι στο Νέστο, λειτουργεί ένα όμορφο καφέ, υπάρχουν αποδυτήρια με ντους και οργανωμένος χώρος για τοξοβολία, αναρρίχηση, rappel, flying fox και παιδική χαρά.
(<http://www.vistonis.gr>)

Πέταλο: Το «Πέταλο» είναι ένα κέντρο ελεύθερης ιππασίας, το οποίο βρίσκεται στη Βόρεια Εύβοια και συγκεκριμένα σε μια έκταση 15 στρεμμάτων, η οποία βρίσκεται στους πρόποδες του όρους Τελέθριο και διαρρέεται από έναν μικρό χείμαρρο, ο οποίος πηγάζει μέσα από το καταπράσινο δάσος.

Το «Πέταλο» δίνει τη δυνατότητα στους επισκέπτες του να αποδράσουν από το άγχος και τη ρουτίνα της μεγαλούπολης. (<http://www.petalog.gr>)

Zulu bungee: Διοργανώνει οργανώνει bungee πτώσεις, από την γέφυρα του Ισθμού της Κορίνθου, χαρίζοντας στους ταξιδιώτες που περνούν από τη γέφυρα μία αξέχαστη εμπειρία. Λειτουργεί καθημερινά κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Τον υπόλοιπο χρόνο λειτουργούμε μόνο τα Σαββατοκύριακα.

Το Zulu Bungee είναι αυτό που ζητούσαν οι θαυμαστές της περιπέτειας και της αδρεναλίνης. Μία πτώση από την γέφυρα του Ισθμού προσπαθώντας να αγγίξεις την θάλασσα, είναι, σίγουρα μία από τις πιο εντυπωσιακές εμπειρίες. (<http://www.aroundgreece.gr>)

3.3 Δραστηριότητες στην Ελλάδα²

Mountain bike Γεράνεια – Λίμνη Βουλιαγμένης: Κύριο χαρακτηριστικό της κοντινής αυτής εκδρομής η εντυπωσιακή εναλλαγή σε τοπία. Η πανοραμική θέα του Κορινθιακού κόλπου, τα επιβλητικά ορθόδοξα μοναστήρια, το πέρασμα των ποδηλατικών διαδρομών μέσα από πυκνούς πευκόφυτους αγροτικούς δρόμους, τα γραφικά σοκάκια του ορεινού χωριού των Πισίων, τα πεντακάθαρα νερά της Λίμνης Ηραίου (Βουλιαγμένη) που ανακυκλώνονται συνεχώς μέσω ενός μοναδικού φυσικού φαινομένου, και τα αρχαία μνημεία της ευρύτερης περιοχής είναι μόνο λίγα από τα πολλά άλλα που απολαμβάνουν οι λάτρες της περιπέτειας στη φύση.

Επίσης το νησί της Λευκάδας προσφέρεται και για ορεινή ποδηλασία. Η ενδοχώρα του είναι καταπράσινη με ψηλά βουνά και γραφικά χωριά, γεμάτα μονοπάτια που φέρνουν τον ποδηλάτη πιο κοντά στη φύση, και του δίνουν τη δυνατότητα να ανακαλύψει μέρη συναρπαστικά.

River trekking στο «Πάντα Βρέχει»: Το φαράγγι «Πάντα Βρέχει» είναι μία από τις πιο εντυπωσιακές περιοχές της Ευρυτανίας, το οποίο καταλήγει σε μία

² Το κατώτατο όριο ηλικίας, η διάρκεια διεξαγωγής, καθώς και ο ελάχιστος αριθμός συμμετεχόντων διαφέρει, έστω και ελάχιστα ανάμεσα στους διοργανωτές tour operators.

περιοχή όπου κυριολεκτικά πάντα βρέχει. Προκειμένου να φτάσουν οι επισκέπτες στο σημείο με τους καταρράκτες, περνάνε με jeep το βουνό της Καλιακούδας και φτάνουν στο ποτάμι, όπου ξεκινάει η πεζοπορία στις όχθες αλλά και μέσα στον Κρικελοπόταμο. Στη διάρκεια της διαδρομής το νερό του ποταμού μπορεί να φτάσει μέχρι τη μέση των επισκεπτών.

Η διάρκεια της διαδρομής είναι περίπου 1,30 ώρα πεζοπορία και 2,30 ώρες περίπου με το jeep. Κατώτατο όριο ηλικίας είναι 8 ετών και ο ελάχιστος αριθμός συμμετεχόντων είναι 4 άτομα.

Πεζοπορία στο φαράγγι της Σαμαριάς: Το μεγαλύτερο αλλά και ένα από τα ομορφότερα φαράγγια στην Ευρώπη. Μια περιοχή ανείπωτης ομορφιάς που ξεκινάει από τα Λευκά όρη και τελειώνει στη Λιβυκή θάλασσα. Η πεζοπορία ξεκινάει από το Χωριό Ομαλός, το οποίο βρίσκεται 40 χλμ από τα Χανιά και σε ύψος 1,050 μέτρα και περιβάλλεται από απότομα βουνά. Η διαδρομή συνεχίζεται προς την Αρχαία Ρούμελη (αρχαία Tara) ενώ μετά με μικρή βάρκα μπορούν οι επισκέπτες να φτάσουν στο παράκτιο χωριό Σφακιά.

Η διάρκεια της δραστηριότητας είναι περίπου 7 ώρες και το κατώτατο όριο ηλικίας είναι 12 ετών.

Canoe Kayak στο Δέλτα Πηνειού: Μία ήρεμη αλλά, και ταυτόχρονα διασκεδαστική κατάβαση στα πλούσια νερά του Πηνειού έως τις εκβολές του στο Αιγαίο Πέλαγος. Μία περιήγηση, που φέρνει τους επισκέπτες σε επαφή με τη μυθολογία της ευρύτερης περιοχής, την πλούσια χλωρίδα και πανίδα της περιοχής του υδροτόπου. Υπάρχουν canoe-kayak, τα οποία διαθέτουν ειδικό κάθισμα για παιδιά, ιδιότητα που καθιστά τη δραστηριότητα ιδανική για οικογένειες.

Η διάρκεια κατάβασης είναι περίπου 1 ½ ώρα και το κατώτατο όριο ηλικίας είναι 6 ετών.

Rafting στο Λούσιο και Αλφειό: Η κατάβαση ξεκινάει από τη γέφυρα της Καρύταινας στον ποταμό Λούσιο. Ακούγοντας τα παραγγέλματα του οδηγού, οι συμμετέχοντες κωπηλατούν στα κρυστάλλινα νερά του ποταμού, ανάμεσα στην πλούσια βλάστηση. Οι βράχοι που βρίσκονται στο ποτάμι, δημιουργούν συναρπαστικά περάσματα και εμπόδια, προσφέροντας στους επισκέπτες μία μοναδική εμπειρία.

Μετά από λίγο, ο Λούσιος περνάει στον Αλφειό ποταμό, όπου και συνεχίζεται η κατάβαση περνώντας κάτω από πέτρινα γεφύρια, καταλήγοντας στο φαράγγι του Αλφειού στην εντυπωσιακή πετρόχτιστη γέφυρα του Κούκου.

Διάρκεια κατάβασης περίπου 2 ώρες και το κατώτατο ηλικίας είναι 14 ετών.

Canyoning στη Βίνιανη: Το φαράγγι της Βίνιανης είναι από τα πιο όμορφα φαράγγια της Ευρυτανίας. Η συγκεκριμένη τοποθεσία είναι κατάλληλη τόσο για έμπειρους όσο και για αρχάριους. Συνδυάζει την φυσική ομορφιά με την παράδοση, καθώς ξεκινάει από το παλιό χωριό της Βίνιανης και καταλήγει στην Πέτρινη Γέφυρα της Βίνιανης.

Στην διαδρομή υπάρχουν 5 καταρράκτες 4 – 15 μέτρων, τους οποίους κατεβαίνουν οι επισκέπτες με gappel. Το φαράγγι έχει το μεγαλύτερο διάστημα του χρόνου νερό και για τον λόγο αυτό χρησιμοποιούνται ειδικές στολές.

Η διάρκεια δραστηριότητας είναι 3 – 5 ώρες, το κατώτατο όριο ηλικίας είναι 15 ετών, ενώ ο ελάχιστος αριθμός συμμετεχόντων είναι 4 άτομα.

Διαδρομές με 4X4 & πεζοπορία στα Άγραφα: Εκδρομή η οποία συνδυάζει πεζοπορία και διαδρομή με αυτοκίνητα 4X4. Επίσκεψη στην Τρύπα του Αγραφιώτη, την Ιερά Μονή Στάνας, τον Άγιο Νικόλαο, το υδρονομείο και το χωριό Άγραφα. Η διαδρομή συνεχίζει στους συνοικισμούς Βαρβαριάδα, Κωνσταντίνα, Κραβασάρα.

Η διάρκεια πεζοπορίας είναι 1 ώρα περίπου, η συνολική διάρκεια της δραστηριότητας είναι 6 ώρες, κατώτατο όριο ηλικίας είναι 6 ετών, ενώ ο ελάχιστος αριθμός συμμετεχόντων είναι 4 άτομα.

Bungee jumping στον Ισθμό της Κορίνθου: Το bungee jumping έχει αποκτήσει το δικό του κοινό στην Ελλάδα. Μόλις 80 χλμ. από την Αθήνα, στη γέφυρα του Ισθμού της Κορίνθου βρίσκεται μια οργανωμένη πλατφόρμα για bungee jumping. Σε καθημερινή βάση τους καλοκαιρινούς μήνες και κάθε Σαββατοκύριακο τον υπόλοιπο χρόνο, εκατοντάδες άτομα επιχειρούν μια πτώση, με τη φροντίδα αυστηρά επαγγελματικής ομάδας, σε μια από τις πιο σύγχρονες πλατφόρμες bungee του κόσμου, με αυστηρότατες προδιαγραφές ασφαλείας και πιστοποίηση TÜV.

Επίσης, οργανωμένη και με υψηλές προδιαγραφές ασφαλείας πλατφόρμα για bungee jumping βρίσκεται στη γέφυρα της Χαλκίδας, που βρίσκεται περίπου 80 χλμ. από την Αθήνα. Το κατώτατο όριο ηλικίας είναι 18 ετών.
(<http://www.cityofathens.gr>)

Καταδύσεις στη Λευκάδα: Τα νερά της Λευκάδας είναι το ιδανικό μέρος για υποθαλάσσιες περιπέτειες. Ο πλούσιος βυθός της Λευκάδας και τα γαλήνια νερά της κάνουν της συνθήκες κατάδυσης απλά ιδανικές. Υπάρχουν πολλές σχολές καταδύσεων που σε περιμένουν να σου διδάξουν τα μυστικά του αθλήματος και να γευτείτε μαζί την ομορφιά του θαλάσσιου παραδείσου.
(<http://www.lefkadaholidays.gr>)

Ιππασία στον Εύηνο: Το πευκοδάσος του Τρίκορφου, καθώς και ο ποταμός Εύηνος θεωρούνται από τις πιο κατάλληλες περιοχές για ιππασία. Η δραστηριότητα είναι κατάλληλη τόσο για αρχάριους όσο και για προχωρημένους, καθώς και για παιδιά. Η διάρκεια της δραστηριότητας είναι 1

έως 2 ώρες και γίνεται υπό την επίβλεψη εκπαιδευτή, ενώ το κατώτατο όριο ηλικίας είναι 10 ετών.

3.4 Χιονοδρομικά κέντρα

Αναφερόμενοι στο τουρισμό περιπέτειας στην Ελλάδα, πρέπει να αναφέρουμε και κάποια από τα πιο σημαντικά χιονοδρομικά κέντρα στην Ελλάδα, αφού το ski έχει μια εξέχουσα θέση στον τουρισμό περιπέτειας.

Χιονοδρομικό κέντρο Παγγαίου: Βρίσκεται στη θέση κοιλάδα του Ορφέα. Το υψόμετρο του κυμαίνεται από 1,750 έως 1,940 μέτρα. Ξεκίνησε τη λειτουργία του το 1982 και προσφέρει στους skiers τις απολύτως στοιχειώδεις υποδομές. Διαθέτει 2 πίστες, οι οποίες εξυπηρετούνται από απλό συρόμενο αναβατήρα. Αποτελεί δημοφιλή προορισμό για τους χιονοδρόμους της Καβάλας.

Χιονοδρομικό κέντρο Τρία – Πέντε Πηγάδια: Βρίσκεται στο όρος Βρέμιο, και λειτουργεί υπό τη δικαιοδοσία του Δήμου Νάουσας. Το ύψος του κυμαίνεται από τα 1,430 έως 2,000 μέτρα. Διαθέτει τη μεγαλύτερη πίστα στην Ελλάδα μήκους 2,000 μέτρων, η οποία έχει την έγκριση της Διεθνούς Ομοσπονδίας Σκι για να διεξάγονται διεθνείς αγώνες. Διαθέτει 7 αναβατήρες και 10 πίστες. Έχει πλήρεις υποδομές και είναι εξαιρετικά δημοφιλές στην αθλητική κοινότητα της χώρας.

Χιονοδρομικό κέντρο Βορά (Καϊμακτσαλάν): Βρίσκεται σε υψόμετρο το οποίο κυμαίνεται από 2,050 έως 2,480 μέτρα (το υψηλότερο σημείο στα ελληνικά χιονοδρομικά κέντρα όπου φθάνει αναβατήρας). Λειτουργήσε για πρώτη φορά το 1955, διαθέτει 15 πίστες, 7 αναβατήρες και πλήρεις υποδομές. Επίσης διαθέτει πανέμορφη θέα προς τη λίμνη Βεγορίτιδα.

Χιονοδρομικό κέντρο Βίγλας: Βρίσκεται στο όρος Βαρνούτας, στη Φλώρινα. Έχει υψόμετρο από 1,650 έως 1,970 μέτρων, δίπλα σε ένα πανέμορφο δάσος από οξιές. Διαθέτει 9 πίστες, οι οποίες έχουν πιστοποίηση ολυμπιακών προδιαγραφών, και 5 αναβατήρες. Επίσης διαθέτει τις απαιτούμενες υποδομές και εξαιρετική πανοραμική θέα προς τις Πρέσπες. Προσφέρεται για όλες τις κατηγορίες skier από τους αρχάριους μέχρι τους πιο προχωρημένους.

Χιονοδρομικά κέντρα Μετσόβου: Διαθέτουν πλήρεις υποδομές. Το Καρακόλι. Ξεκίνησε να λειτουργεί το 1966 και έχει υψόμετρο μεταξύ 1,340 και 1,520 μέτρων, διαθέτει 1 αναβατήρα και 2 πίστες.

Οι Πολιτσίες βρίσκονται σε υψόμετρο μεταξύ 1,360 και 1,600 μέτρων, διαθέτουν 3 αναβατήρες και 5 πίστες.

Ο Ζυγός βρίσκεται σε υψόμετρο 1,680 έως 1,840 μέτρα και διαθέτει 3 αναβατήρες και 4 πίστες. Τα χιονοδρομικά κέντρα του Μετσόβου προσελκύουν μεγάλους αριθμούς επισκεπτών, λόγω της ελάχιστης απόστασής τους από το Μέτσοβο και τα Ζαγοροχώρια.

Χιονοδρομικό κέντρο Πηλίου: Ιδρύθηκε το 1967 από τον Ορειβατικό Σύλλογο Βόλου και έχει φιλοξενήσει Βαλκανικούς Χιονοδρομικούς Αγώνες. Βρίσκεται σε υψόμετρο 1,170 έως 1,471 μέτρα, το οποίο είναι το υψηλότερο σημείο της πίστας. Διαθέτει 5 αναβατήρες και 8 πίστες, έχει πλήρεις υποδομές και μεγάλο πάρκινγκ, καθώς αποτελεί έναν εξαιρετικά δημοφιλή προορισμό. Επίσης μπορεί να συνδυασθεί σε διαμονή με τους υπέροχους παραδοσιακούς οικισμούς του Πηλίου.

Χιονοδρομικό κέντρο Παρνασσού: Στον Παρνασσό λειτουργούν 3 χιονοδρομικά κέντρα. Τα Κελλάρια και Φτερολάκκα ανήκουν στα Τουριστικά Ελληνικά Ακίνητα και υψώνονται μεταξύ 1,600 έως 2,300 μέτρων, ενώ ο

Γεροντόβραχος ανήκει στον Αθηναϊκό Όμιλο Φίλων ski. Το πρώτο χιονοδρομικό κέντρο της περιοχής λειτούργησε το για πρώτη φορά το 1976 και διαθέτει υπερσύγχρονες και πλήρεις υποδοχές με 23 πίστες, και 13 αναβατήρες. Λόγω εγγύτητας με την Αθήνα αποτελεί εξαιρετικά δημοφιλή προορισμό.

Ο Γεροντόβραχος έχει υψόμετρο 1,700 έως 2,200 μέτρα και διαθέτει 3 αναβατήρες και 3 πίστες.

Χιονοδρομικό κέντρο Μαίναλου: Βρίσκεται στο οροπέδιο της Οστρακίνας στα 1,600 μέτρα. Διαθέτει 5 πίστες και 8 αναβατήρες, επαρκείς υποδομές και συγκεντρώνει μεγάλο αριθμό επισκεπτών, εξαιτίας της εγγύτητας με την Αθήνα και του ιδιαίτερα αναπτυγμένου ορεινού τουρισμού της Αρκαδίας. (*Ο Καιρός των ορέων*, οδηγός για τα χιονοδρομικά κέντρα, 2007)

3.5 Καταλύματα τουρισμού περιπέτειας

Δασικό Χωριό Κέδρος – Ήπειρος: Το δασικό χωριό ΚΕΔΡΟΣ είναι ένας τουριστικός οικισμός από 20 ξύλινα σπίτια, που εκτείνεται σε μία καταπράσινη έκταση 45 στρεμμάτων και σε υψόμετρο 920μ., κοντά στο χωριό Καταρράκτης, στα Τζουμέρκα (Ήπειρος).

Η διαμονή στο Δασικό χωριό μπορεί να γίνει σε τρεις τύπους καταλυμάτων: σε δίχωρο σπίτι, σε τρίχωρο σπίτι ή στον ορειβατικό ξενώνα. Η συνολική χωρητικότητα του οικισμού αρχίζει από 60 άτομα (για διαμονή 2 ατόμων ανά υπνοδωμάτιο) και φτάνει στα 156 άτομα, εφόσον χρησιμοποιηθούν επιπλέον όλοι οι καναπέδες των σπιτιών μαζί με τον ορειβατικό ξενώνα.

Όλα τα σπίτια διαθέτουν τηλεόραση και τηλέφωνο με απευθείας εξωτερική κλήση καθώς και κεντρική θέρμανση και ζεστό νερό. Τέλος διαθέτει εστιατόριο, αναψυκτήριο – Μπαρ. Επίσης λειτουργεί μικρή αγορά, όπου μπορούν οι επισκέπτες να προμηθευτούν μία ικανή ποικιλία προϊόντων, σύμφωνη με τον χαρακτήρα και τον προορισμό του χωριού.

Konitsa Mountain Hotel: Χτισμένο στην κορυφή της πόλης, το ξενοδοχείο άνοιξε τις πόρτες του για το κοινό το Δεκέμβριο του 2006 και καλωσόρισε τους πρώτους επισκέπτες.

Ακολουθώντας την παραδοσιακή αρχιτεκτονική της περιοχής προσφέρει ξεχωριστή πολυτέλεια ακόμα και για τα πιο απαιτητικά γούστα. Ο χώρος υποδοχής και το μπαρ σχεδιάστηκαν με μεγάλη φροντίδα, ενώ τα υπνοδωμάτια, το καθένα μοναδικά διακοσμημένα και εξοπλισμένα για να προσφέρουν ώρες χαλάρωσης, ηρεμίας και άνεσης.

Διαθέτει δίκλινα, τρίκλινα δωμάτια, κάποια από αυτά με τζακούζι & τζάκι και 3 σουίτες. Στις υπηρεσίες συμπεριλαμβάνονται 24 ώρες υπηρεσία δωματίου, Wine Bar, πλούσιο παραδοσιακό πρωινό, WI-FI σαλόνι, φαξ.

Αρχοντικό Κεφαλάρι: Ο παραδοσιακός ξενώνας Αρχοντικό Κεφαλάρι βρίσκεται στην Ορεινή Κορινθία, στο χωριό Κεφαλάρι του δήμου Στυμφαλίας, στους πρόποδες του όρους Ζήρεια. Το παλιό αυτό αρχοντικό έχει πρόσφατα αναπαλαιωθεί, κρατώντας όλα τα παραδοσιακά του στοιχεία και μετατρέποντας το συγχρόνως σε ένα σύγχρονο ξενοδοχείο με όλες τις σύγχρονες ανέσεις και τη σπιτική θαλπωρή.

Ο ξενώνας διαθέτει 1 σουίτα, 2 τρίκλινα και 5 δίκλινα δωμάτια. Τα δωμάτια είναι εξοπλισμένα με τηλεόραση, mini bar, τηλέφωνο, μουσική, υδρομασάζ, ενώ η σουίτα και τα δίκλινα διαθέτουν και τζάκι. Ο ξενώνας διαθέτει επίσης, mountain bikes και mini bus για εκδρομές, ενώ υπάρχει και ταβέρνα δίπλα από τον ξενώνα. (<http://www.domestictrreking.gr>)

Πινακάδες: Το αγρόκτημα βρίσκεται στο χωριό Τρίκορφο του Δήμου Χάλκειας του Νομού Αιτωλοακαρνανίας δίπλα στο ποταμό Εύηνο, μέσα σε σπάνια φυσική ομορφιά από πλατάνια και πεύκα και εκτείνεται σε έκταση 44

στρεμμάτων. Διαθέτει 8 ανεξάρτητες επιπλωμένες κατοικίες 42 m², όπου η κάθε μία μπορεί να φιλοξενήσει ως 4 άτομα.

Οι χώροι είναι υψηλής αισθητικής, εναρμονισμένοι με το φυσικό περιβάλλον. Διαθέτουν τζάκι, κουζίνα, στήλη υδρομασάζ, καλοριφέρ, air condition , δορυφορική τηλεόραση, DVD, σαλόνι και τραπεζαρία.

Ξενώνας Γεώδη: Το αρχοντικό «Γεώδη» είναι κτισμένο σε ένα κατάφυτο περιβάλλον εξαιρετικής θέας στις παρυφές του Ταυγέτου, στο χωριό Άρνα Λακωνίας σε υψόμετρο 804 μέτρων. Σε ένα χώρο υψηλής αισθητικής, όπου το παραδοσιακό και το μοντέρνο συμπλέκονται διαλεκτικά, δημιουργούνται συνθήκες θαλπωρής και φιλόξενης οικειότητας.

Ο ξενώνας διαθέτει τρία δίκλινα, δύο τρίκλινα και ένα ανεξάρτητο τετράκλινο δωμάτιο με σοφίτα στο σπίτι του κήπου. Κάθε δωμάτιο διαθέτει το δικό του ξεχωριστό χαρακτήρα. Σε όλα τα δωμάτια υπάρχουν όλα όσα αναζητά ένας επισκέπτης τηλέφωνο, τηλεόραση, σεσουάρ, παντόφλες, καλλυντικά. (<http://www.domestictreking.gr>)

3.6 Ατύχημα στο Λούσιο

Ο τουρισμός περιπέτειας λόγω των αυξημένων κινδύνων που παρουσιάζει, απαιτεί αυξημένα μέτρα ασφάλειας, καθώς και ειδικό εξοπλισμό. Παρόλα αυτά όμως, οι διοργανωτές του τουρισμού περιπέτειας συχνά παραβλέπουν τα μέτρα ασφαλείας, ενώ δεν προμηθεύονται των κατάλληλο εξοπλισμό, ή πολλές φορές χρησιμοποιούν μεταχειρισμένο εξοπλισμό για την μείωση των λειτουργικών εξόδων. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα την πρόκληση θανατηφόρων ατυχημάτων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα για τα ελληνικά δεδομένα αποτελεί το ατύχημα στο Λούσιο Ποταμό.

Μία ομάδα 18 ατόμων, όλοι μεταξύ τους φίλοι και συγγενείς, αποφάσισαν να λάβουν μέρος στην τριήμερη εκδρομή στην περιοχή της Δημητσάνας το Σάββατο στις 26 – 05 – 2007. Την εκδρομή είχε διοργανώσει το τουριστικό γραφείο «Ειδικός Τουρισμός ΕΠΕ» στην Αθήνα έναντι του ποσού των 167€ανά άτομο.

Η ομάδα ξεκίνησε το μεσημέρι του Σαββάτου από τη Στεμνίτσα, έφτασε στη Δημητσάνα και από εκεί γύρω στις δύο το μεσημέρι κατέβηκαν στις όχθες του Λούσιου προκειμένου να διανύσουν την παρόχθια πορεία, η οποία είχε σχεδιαστεί από τους διοργανωτές της εκδρομής και να φτάσουν το βράδυ στην Αρχαία Γόρτυνα, μία διαδρομή περίπου πεντέμισι ωρών.

Η ομάδα των εκδρομέων, χωρίς να διαθέτει την απαιτούμενη σε αυτές τις περιπτώσεις εμπειρία και χωρίς το στοιχειώδη εξοπλισμό ασφαλείας, (κράνη, ειδικά ορειβατικά παπούτσια, ζώνες, σχοινιά και ειδική ένδυση) οδηγήθηκε από τους δύο οδηγούς της εκδρομής στο φαράγγι από τη γέφυρα της Μονόπορης – Δημητσάνας με σκοπό να περπατήσουν όλοι μαζί τρία περίπου χιλιόμετρα και να φτάσουν στην τοποθεσία «Βέργα».

Ο βροχερός καιρός δεν ανησύχησε τους οδηγούς, ενώ δεν έλαβαν υπόψη τις προειδοποιήσεις των ντόπιων, οι οποίοι γνώριζαν καλύτερα την περιοχή, και ξεκίνησαν τη διαδρομή στο φαράγγι.

Σύμφωνα με τις περιγραφές των διασωθέντων, 300 – 400 μέτρα πριν την μονή «Φιλοσόφου» και κοντά σε μικρό καταρράχτη, προσπάθησε να περάσει στην απέναντι όχθη πατώντας πάνω στα βράχια, όταν ξαφνικά ένα τεράστιο κύμα νερού, πέτρες και σπασμένα κλαδιά δέντρων τους χτύπησε με μεγάλη δύναμη. Δευτερόλεπτα αργότερα ακολούθησε και δεύτερο αλλά και πιο δυνατό κύμα.

Από τις εκτιμήσεις των πυροσβεστών, καθώς και των ντόπιων κατοίκων, τα κύματα του νερού, που χτύπησαν τους άτυχους εκδρομείς, προέρχονταν από τη ξαφνική καταστροφή ενός φυσικού φράγματος που βρισκόταν σε μικρή απόσταση από την τόπο του ατυχήματος. Εκτιμάται ότι λόγω των ισχυρών

βροχοπτώσεων, που είχαν σημειωθεί λίγες ώρες νωρίτερα βόρεια του ποταμού στη περιοχή της Δημητσάνας, τα γύρω ρυάκια τροφοδότησαν απότομα με μεγάλες ποσότητες νερού το φυσικό φράγμα, το οποίου η στάθμη ανέβηκε επικίνδυνα και έσπασε.

Οι διασωθέντες κατάφεραν να δέσουν τα λιγιστά σχοινιά, που υπήρχαν για να βοηθηθούν, επειδή συνάντησαν μπροστά τους ένα μικρό καταρράκτη, και κατάφεραν να σωθούν.

Από το τραγικό ατύχημα διασώθηκαν δέκα άτομα:

- ✚ Έλλη Λαμπίρη 31 ετών
- ✚ Εμμανουήλ Ζαβολάς 27 ετών
- ✚ Παναγιώτης Συλήρας 33 ετών
- ✚ Νίκος Λαζαρίδης 27 ετών
- ✚ Κωνσταντίνος Χριστόπουλος 37 ετών
- ✚ Φίλιππος Φραγκούλης 32 ετών
- ✚ Σταύρος Βουτιέρος 23 ετών
- ✚ Αικατερίνη Ζενεμπίση 45 ετών
- ✚ Σταύρος Κρέστος 27 ετών
- ✚ Νίκος Καγιάφας 24 ετών

Ενώ νεκροί είναι οι:

- ✚ Κώμη Άννα 23 ετών
- ✚ Καραλή Παρασκευή 23 ετών
- ✚ Καστρισίου Γεωργία 26 ετών
- ✚ Γκρέκα Χρυσή 29 ετών
- ✚ Ρούντας Κωνσταντίνος 22 ετών

Στις έρευνες για τον εντοπισμό των αγνοούμενων συμμετείχαν 4 ελικόπτερα με θερμικές κάμερες, άνδρες της 1^{ης} και της 6^{ης} ΕΜΑΚ, 65 πυροσβέστες, δεκάδες στρατιώτες, εθελοντές, δύτες και κάτοικοι της περιοχής. Οι έξι άτυχοι

εκδρομείς είχαν συντριπτικά κατάγματα σε όλους τους το σώμα και κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις. (Εφημερίδα «Πρώτη», 29/05/2007)

3.7 Θεσμικό πλαίσιο τουρισμού περιπέτειας

Η τραγωδία στο Λούσιο ποταμό ανέδειξε τη χαοτική κατάσταση, η οποία επικρατεί στον τομέα των ειδικών μορφών τουρισμού, στις οποίες ανήκει και ο τουρισμός περιπέτειας. Οι μορφές αυτές τουρισμού μπορούμε να πούμε ότι παρουσιάζουν σχετική ανάπτυξη στην Ελλάδα.

Τα extreme sports είναι μια σημαντική υπόθεση για την Ελλάδα, αλλά πρέπει να υπάρχουν κανόνες. Το νομικό πλαίσιο είναι δυστυχώς ανύπαρκτο, ενώ το καθεστώς χορήγησης άδειας και λειτουργίας των τουριστικών επιχειρήσεων υπαίθριων δραστηριοτήτων είναι ανεξέλεγκτο. Θα μπορούσαμε να πούμε, ότι πρόκειται για ένα νέο επάγγελμα που δυστυχώς βαδίζει στο κενό. Η έναρξη λειτουργίας είναι αρκετά εύκολη χωρίς να πληρούνται οι απαραίτητες προϋποθέσεις, ενώ ο ιδιοκτήτης μπορεί να συμμετάσχει και σε πρόγραμμα επιδότησης, χωρίς να υπάρχει καμία απολύτως εμπειρία και εξειδίκευση στο συγκεκριμένο αντικείμενο. Πολλές από τις εταιρείες τουρισμού περιπέτειας λειτουργούν με άδεια επιτηδευματία, την οποία προμηθεύονται από την οικεία νομαρχία, και η οποία έχει την ευθύνη να εποπτεύει την εταιρεία.

Από το 2003 ξεκίνησε μία αλληλογραφία με τα αρμόδια Υπουργεία από κάποιες εταιρείες, ενώ παράλληλα η **ΗΑΤΤΑ** ακολούθησε ένα διεθνές σύστημα εκπαίδευσης ζητώντας από τις εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον εναλλακτικό τουρισμό να εκπαιδεύσουν το προσωπικό τους. Όμως αφενός η πολιτεία δεν προχώρησε σε ένα θεσμικό πλαίσιο, που θα λειτουργούσε ως ασπίδα προστασίας και αφετέρου δεν ανταποκρίθηκαν όλες οι τουριστικές εταιρείες.

Οπότε πλέον κρίνεται αναγκαία η κάλυψη του θεσμικού κενού για τις υπαίθριες δραστηριότητες τουρισμού, τις ήπιες εναλλακτικές μορφές τουρισμού

και αγροτουρισμού και τις εταιρείες που απασχολούνται με το αντικείμενο αυτό έτσι ώστε να διαμορφωθούν προδιαγραφές ασφάλειας και ποιότητας αλλά και να εξασφαλιστεί και να πιστοποιείται η τεχνογνωσία τους. Στην έκδοση της «Αγροτουριστικής Α.Ε» τον Ιούνιο του 2007, το θεσμικό αυτό κενό χαρακτηρίζεται επικίνδυνο, ενώ επισημαίνεται ότι οι συναρμόδιες υπηρεσίες Υπουργείου Τουριστικής Ανάπτυξης και η Γενική Γραμματεία.

Αθλητισμού κάνουν αντιφατικές δηλώσεις σύμφωνα με το ποιος έχει την ευθύνη έγκρισης και ελέγχου σωστής λειτουργίας των διοργανωτών.

Από την άλλη όμως πλευρά, οι μικρομεσαίοι επιχειρηματίες του χώρου βρίσκονται σε απόγνωση και προσπαθούν, με δικές τους ενέργειες, να βρουν την ισχύουσα νομοθεσία, ιδιαίτερα μετά την τραγική κατάληξη της εκδρομής στο Λούσιο ποταμό, που προκάλεσε τα εύλογα αναπάντητα ερωτήματα της συγκεκριμένης κατηγορίας τουριστών.

Οπότε αυτό που πρέπει να γίνει είναι: **α)** να προβούν σε ενέργειες οι συναρμόδιες υπηρεσίες για τη θεσμική θωράκιση των δραστηριοτήτων τουρισμού περιπέτειας – αγροτουρισμού, προκειμένου και οι επιχειρήσεις να γνωρίζουν τους κανόνες και οι τουρίστες να είναι ασφαλείς **β)** και να υλοποιηθεί το ολοκληρωμένο θεσμικό πλαίσιο, που θα διαμορφώνει τις προδιαγραφές για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στις μορφές εναλλακτικού τουρισμού. (<http://www.traveltimes.gr>)

3.8 Οργανισμός Ελληνικού Τουρισμού Υπαίθρου

Για να αναπτυχθεί ο τουρισμός περιπέτειας, πρέπει να ξεφύγουμε από την λογική των αποσπασματικών προσπαθειών και των μεμονωμένων πρωτοβουλιών, που ίσχυε μέχρι πρόσφατα.

Απαιτείται ένα συνολικό και ολοκληρωμένο σχέδιο ανάπτυξης τουρισμού περιπέτειας για κάθε νομό, και συνδυασμένες παρεμβάσεις για την υλοποίησή του, που θα προέλθουν από τη συνεργασία της Πολιτείας, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των τοπικών φορέων. Χρειάζεται ακόμα ένα ξεκάθαρο θεσμικό πλαίσιο, καθώς και η αξιοποίηση των υφιστάμενων Ευρωπαϊκών κονδυλίων, με τα οποία μπορούν να υπάρξουν σημαντικά αποτελέσματα εφ' όσον διατεθούν σωστά.

Τους παραπάνω στόχους υπηρετεί η επικείμενη ίδρυση του Οργανισμού Ελληνικού Τουρισμού Υπαίθρου, ο οποίος θα λειτουργεί ως το θεσμικό κέντρο σχεδιασμού που έλειπε απ' τη χώρα μας.

Όπως υποστήριξε και ο υπουργός ανάπτυξης, έργο αυτού του νέου οργανισμού θα είναι:

- ✚ Να σχεδιάζει και να υλοποιεί προγράμματα προβολής του τουρισμού περιπέτειας της χώρας τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό.
- ✚ Να προτείνει δράσεις για την προώθηση του τουρισμού περιπέτειας σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς και να συνεργάζεται μαζί τους για την υλοποίησή τους.
- ✚ Να συνεργάζεται με τις οργανώσεις των τουριστικών επιχειρήσεων, τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τους Οργανισμούς του Δημοσίου για την επεξεργασία, σχεδίαση και εφαρμογή προγραμμάτων διαφημιστικής προβολής των προορισμών της χώρας.
- ✚ Να εκπονεί και να εισηγείται τις προδιαγραφές των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τουρισμό περιπέτειας, να τις πιστοποιεί και να ασκεί και τον έλεγχο για την τήρηση των προδιαγραφών.

- ✚ Να στηρίζει τις προσπάθειες ανάπτυξης και εκσυγχρονισμού των ελληνικών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τουρισμό περιπέτειας.
- ✚ Να μελετά, να εισηγείται και να εκτελεί έργα ολοκληρωμένης ανάπτυξης και υποδομής, τα οποία χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους ή πόρους Ευρωπαϊκής Ένωσης, με ή χωρίς συνεργασία άλλων φορέων.
- ✚ Να παρέχει πληροφόρηση, επιμόρφωση και συμβουλευτική στήριξη στους παράγοντες της τουριστικής αγοράς, τους επενδυτές και τους εργαζόμενους στον τουρισμό περιπέτειας. (<http://www.agrotourisitki.gr>)

3.9 Κριτική τουρισμού περιπέτειας

Ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα στην ανάπτυξη του τουρισμού είναι η ασυνεννοησία και η λανθασμένη άποψη ότι «τα ξέρουμε όλα». Όλοι γνωρίζουν τα πάντα, έχουν τη λύση, δεν δέχονται διαφορετικές απόψεις. Δεν υπάρχει προθυμία για συζήτηση και εξεύρεση λύσεων και εφαρμογή συγκεκριμένων δραστηριοτήτων.

Η περίπτωση του τουρισμού περιπέτειας (καθώς και των άλλων εναλλακτικών μορφών τουρισμού) είναι μία ακόμη από τις χαρακτηριστικές περιπτώσεις, που όλοι γνωρίζουν και εξηγούν τι είναι και πώς θα αναπτυχθεί ο τουρισμός περιπέτειας, χωρίς βέβαια να έχουν τις εξειδικευμένες γνώσεις. Το αποτέλεσμα είναι η πλήρης απραξία.

Στη χώρα μας η ανάπτυξη του τουρισμού περιπέτειας δεν λαμβάνεται κανένας σοβαρός επιχειρηματικός σχεδιασμός, με αποτέλεσμα να γίνονται αυθαιρεσίες, τόσο εις βάρος του περιβάλλοντος αλλά και εις βάρος της ασφάλειας των τουριστών.

Σε αυτό συμβάλλουν και οι πρόχειρες διαδικασίες δημιουργίας εταιρειών τουρισμού περιπέτειας, καθώς και η έλλειψη θεσμικού πλαισίου, το οποίο θα καθορίζει τις βασικές προϋποθέσεις λειτουργίας και μέτρων ασφαλείας, όπως έχει ήδη προαναφερθεί στην παρούσα εργασία. Έντονη είναι και η απραξία των αρμοδίων δημόσιων υπηρεσιών, οι οποίες συνεχώς αποποιούνται τις ευθύνες τους, ενώ δεν υπάρχει μια κοινή γραμμή πολιτικής και αντιμετώπισης του συγκεκριμένου θέματος.

Προκειμένου να υπάρξει μία αξιολογη δραστηριότητα για την ανάπτυξη του τουρισμού περιπέτειας στην Ελλάδα, ώστε να έχει σημαντικά οικονομικά, περιβαλλοντολογικά και κοινωνικό - πολιτιστικά οφέλη τόσο για τις περιοχές στις οποίες αναπτύσσεται αλλά και για τη χώρα γενικότερα, θα πρέπει οι αρμόδιοι φορείς να αναλάβουν την πρωτοβουλία για μια ημερίδα εργασίας.

Μία ημερίδα ή μία συγκέντρωση, όπου δεν θα αναφερθεί τι πρέπει να γίνει, αλλά από κοινού να οργανωθεί παραγωγική ανταλλαγή και καταγραφή απόψεων, και που θα καταλήγει σε προσδιορισμούς, έστω και απλά ετυμολογικούς, που θα αποτελέσουν την βάση για αλληλοσυνεννόηση και κατά συνέπεια την εφαρμογή μέτρων και δραστηριοτήτων. (<http://www.ypan.gr>)

3.10 Συμπεράσματα

Ο τουρισμός περιπέτειας, ως εναλλακτική μορφή τουρισμού δίνει λύση σε πολλά από τα προβλήματα, καθώς και στις αρνητικές επιπτώσεις του μαζικού τουρισμού. Οι επιπτώσεις αυτές αφορούν τον κοινωνικό – πολιτιστικό, περιβαλλοντολογικό και οικονομικό τομέα.

Ο τουρισμός περιπέτειας παρά το γεγονός ότι αποτελεί μία ήπιας μορφής τουριστικής δραστηριότητας, προκαλεί ορισμένες αρνητικές επιπτώσεις. Γενικότερα δεν υπάρχει μορφή τουριστικής ανάπτυξης, η οποία δεν προκαλεί επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον. Τα έργα υποδομής, οι εγκαταστάσεις των

αντίστοιχων επιχειρήσεων, καθώς και οι δραστηριότητες των τουριστών προκαλούν σημαντικές βλάβες στο φυσικό περιβάλλον.

Επιπλέον παρατηρούνται αυθαιρέσιες και παραβάσεις από τους επιχειρηματίες, ενώ σημαντικοί είναι και οι κίνδυνοι με τους οποίους έρχονται οι τουρίστες αφού δεν υπάρχει σαφές θεσμικό πλαίσιο.

Οι αρνητικές συνέπειες του τουρισμού περιπέτειας μπορούν να περιοριστούν μόνο μέσω ασφαλούς και προσεγμένου σχεδιασμού. Επιπλέον ο τουρισμός περιπέτειας δεν πρέπει να αναπτύσσεται σε περιοχές, είναι προστατευόμενες από τη συνθήκη natura όπως οι εθνικοί δρυμοί και οι περιοχές οι οποίες παρουσιάζουν ιδιαίτερο φυσικό περιβάλλον. Τέλος πρέπει να καθοριστούν σαφή όρια για τη δημιουργία εγκαταστάσεων και την διεξαγωγή των αθλητικών δραστηριοτήτων ώστε να υπάρχει η λιγότερη δυνατή επιβάρυνση του φυσικού περιβάλλοντος.

Παράρτημα

1) Λογότυπα ξένων adventure tour operators

2) Λογότυπα ελληνικών εταιρειών τουρισμού περιπέτειας

3) Κατάλογος με ορειβατικά καταφύγια

Νομός	Περιοχή	Υψόμετρο	Χωρητικότητα	Παροχές
Δράμα	Φαλακρό Όρος	1,720 μέτρα	72 άτομα	Θέρμανση, οργανωμένη κουζίνα, τουαλέτες
Σέρρες	Λαϊλιά	1,500 μέτρα	75 άτομα	Θέρμανση, οργανωμένη κουζίνα, τουαλέτες
Γρεβενά	Διάσελο Γομάρας	1,850 μέτρα	50 άτομα	Πλήρεις υποδομές
Γρεβενά	Διάσελο Βασιλίτσας	1,800 μέτρα	30 άτομα	Πλήρεις υποδομές
Ημαθία	Νάουσα	1,470 μέτρα	80 άτομα	Πλήρεις υποδομές
Ημαθία	Νάουσα	1,430 μέτρα	70 άτομα	Πλήρεις υποδομές
Ημαθία	Σέλιο	1,365 μέτρα	18 άτομα	Πλήρεις υποδομές
Ημαθία	Σέλιο	1,450 μέτρα	60 άτομα	Πλήρεις υποδομές
Φλώρινα	Βίγλα Πισοδερίου	1,650 μέτρα	60 άτομα	Θέρμανση, οργανωμένη κουζίνα, τουαλέτες
Πιερία	Σαρακατσάνα Πιερίας	1,680 μέτρα	80 άτομα	Θέρμανση, οργανωμένη κουζίνα, τουαλέτες
Ιωάννινα	Μιτσικέλι	1,400 μέτρα	28 άτομα	Θέρμανση, οργανωμένη κουζίνα, τουαλέτες
Λάρισας	Βρυσοπούλες Ολύμπου	1,800 μέτρα	60 ατόμων	Θέρμανση, τουαλέτες
Μαγνησίας	Αγριολεύκες	1,350 μέτρα	80 άτομα	Θέρμανση, οργανωμένη κουζίνα, τουαλέτες
Τρίκαλα	Κόζιακας	1,470 μέτρα	28 άτομα	Θέρμανση, οργανωμένη

				κουζίνα, τουαλέτες
--	--	--	--	-----------------------

Βοιωτίας	Παρνασσός	1,990 μέτρα	27 άτομα	Θέρμανση, οργανωμένη κουζίνα, τουαλέτες
Ευρυτανίας	Διαβολότοπος Βελουχίου	1,840 μέτρα	40 άτομα	Θέρμανση, οργανωμένη κουζίνα, τουαλέτες
Αρκαδία	Οστρακίνα Μαίναλου	1,540 μέτρα	40 άτομα	Θέρμανση, οργανωμένη κουζίνα, τουαλέτες
Αχαΐας	Χελμός	2,100 μέτρα	16 ατόμων	θέρμανση

4) Θεσμικό πλαίσιο για τα ορειβατικά καταφύγια

Χιονοδρομικά κέντρα: Η δημιουργία και λειτουργία χιονοδρομικών κέντρων διέπεται από πλήθος νομικών διατάξεων, με τις πιο πρόσφατες από αυτές να επιβάλλουν σημαντικά στοιχεία ασφάλειας και ποιότητας στις εγκαταστάσεις των χιονοδρομικών κέντρων, ενώ επίσης προβλέπεται πλέον ότι το περισσότερο σε ακτίνα 30 χιλιομέτρων από ένα χιονοδρομικό κέντρο θα πρέπει να υπάρχουν επαρκείς ξενοδοχειακές υποδομές.

Ορειβατικά καταφύγια: Με την υπουργική απόφαση 2868/2004 περί Κανονισμού Ορειβατικών Καταφυγίων, προσδιορίζονται οι προϋποθέσεις για τη δημιουργία και λειτουργία ορειβατικών καταφυγίων. Σύμφωνα με την απόφαση ορειβατικό καταφύγιο είναι «κτηριακή εγκατάσταση με 80 το περισσότερο κλίνες, με υψόμετρο άνω 900 μέτρων, το οποίο έχει σαν κύριο σκοπό την ημερήσια ή ολιγοήμερη εξυπηρέτηση ορειβατών, αναρριχητών, πεζοπόρων, φυσιολατρών, χιονοδρόμων και ερευνητών της φύσης».

Σημαντικό για τους επισκέπτες των ορειβατικών καταφυγίων είναι να γνωρίζουν ότι το ορειβατικό ήθος δεν συνάδει με συγκεκριμένες συνήθειες και

έτσι ο νόμος ορίζει ότι στα ορειβατικά καταφύγια δεν επιτρέπεται το κάπνισμα, η χαρτοπαιξία έστω και είναι χωρίς χρήματα, παιχνίδια που προκαλούν θορύβους, η χρήση μουσικής, η είσοδος σε άτομα, τα οποία έχουν αποδεδειγμένα μολυσματικές ασθένειες, η κατάχρηση αλκοολούχων ποτών και η είσοδος σε άτομα υπό την επήρεια οινοπνεύματος ή ναρκωτικών ουσιών. Ακόμη δεν επιτρέπεται η τοποθέτηση και η χρήση τυχερών μηχανημάτων, η είσοδος σε κυνηγούς εφόσον φέρουν οπλισμό και η είσοδος – παραμονή ζώων εντός του καταφυγίου.

Τέλος, κάθε καταφύγιο υποχρεούται να διαθέτει πλήρως εξοπλισμένο φαρμακείο και τηλέφωνο σταθερό ή κινητό, ή έστω ασύρματη επικοινωνία.

5) Ατυχήματα Ορειβασίας - Αναρρίχησης

Ημερομηνία	Όνομα	Βουνό	Αιτία
4/2/2007	Ιωάννης Γρηγορόπουλος	Δίρφη	καρδιακή προσβολή
8/7/2006	Νίκος Λυμπέρης	Όλυμπος	γλίστρημα πτώση -
4/3/2006	Νάντια Κοντοπούλου	Βαρδούσια	γλίστρημα πτώση -
13/2/2005	Σπυρίδων Βέττας	Μαίναλο	χιονοστιβάδα
19/10/2002	Παναγιώτης Κυπρίτης	Παρνασσός	γλίστρημα πτώση -
11/5/2002	Γιώργος Ζόρμπολας	Μετεώρα	πτώση
13/6/2001	Γιώργος Γιωτάκης	Ανάφη	πτώση σε αναρρίχηση
13/5/2001	Ιωάννα Γρατσία	Ερύμανθος	κεραυνός
2/7/2000	Γιώργος Μπαλαντίνος	Κόζιακας	πτώση σε βάραθρο

30/1/2000	Απόστολος Μπλέτσας	Χελμός	πτώση με σκι
20/12/1998	Ανέστης Ανέστου	Πάρνηθα	πνιγμός στη Γκούρα
18/10/1998	Παναγιώτης Παπουτσάκης	Κίσσαμος	πτώση σε φαράγγι

Βιβλιογραφία

Bull Andrian (2002) *Τουριστική Οικονομία 2^η Αγγλική Έκδοση*. Κλειδάριθμος, Αθήνα

Βελισσαρίου Ε. (2000) *Μάνατζμεντ Ειδικών Και Εναλλακτικών Μορφών Τουρισμού*, από το πρόγραμμα σπουδών Διοίκηση Τουρισμού Και Τουριστικών Επιχειρήσεων, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Ηγουμενάκης Νίκος (2001) *Εισαγωγή στον Τουρισμό*. Interbooks, Αθήνα

Κομίλης Παναγιώτης (2001) *Οικοτουρισμός – η εναλλακτική προοπτική αειφόρου τουριστικής ανάπτυξης*. Προπομπός, Αθήνα

Λύτρας Π. Ν. (1993) *Τουριστική Ψυχολογία*, 2^η Έκδοση. Interbooks, Αθήνα

Μπενετάτος Θεόδωρος, Παπαγεωργίου Γιώργος, Στεργίου Δημήτριος (2004) *Marketing Management για Υπηρεσίες & Τουρισμό*. ΕΛΛΗΝ, Αθήνα

Σφακιανάκης Μανώλης (2000) *Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού*. ΕΛΛΗΝ, Αθήνα

Τσάρτας Πάρις (1996) *Τουρίστες, Ταξίδια, Τόποι – Κοινωνιολογικές Προσεγγίσεις στον Τουρισμό*. Εξάντας, Αθήνα

Άρθρα

Bentley T.A. (2001) *Accidents in the New Zealand Adventure Tourism Industry*. Safety Science 38 σελ. 32 – 34.

Buckley Ralf (2000) *Neat Trends: Current Issues in Nature, ECO and Adventure Tourism*. CRC Tourism and International Centre for Ecotourism Research, Queensland Australia σελ. 438 – 490.

Cater Carl I. (2004) *Playing with risk? Participant perceptions of risk and management implications in adventure tourism*. Department of Tourism, Leisure, Hotel and Sport Management, Griffith University σελ. 318 – 328.

Corbett Ross (2001) *Nature and Adventure Tourism in the South Pacific: Trends, Issues, Lessons Learned*. Tourism Resource Consultants, Wellington of New Zealand σελ. 3-5

Schott Christian (2007) *Selling Adventure Tourism: a Distribution Channels Perspective*. Wiley inter science σελ. 258 – 260.

Walle Alf H. (1997) *Pursuing Risk or Insight – Marketing Adventures*. University of Nebraska at Kearny, USA σελ. 265 – 267.

Weber Karin (2001) *Outdoor adventure tourism – a review of research approaches*. La Trobe Universtiy of Australia σελ. 368 – 372.

Ανδριώτης Κ. (2003) *Ο εναλλακτικός τουρισμός και τα διαφοροποιητικά χαρακτηριστικά του*. σελ.147-149.

Ντούβας Λ. (2004) *Ψυχαγωγικές δραστηριότητες – αθλητικός τουρισμός – απασχόληση*. σελ.7

Από το διαδύκτιο

<http://www.activeadventure.com> 18 – 11 – 2007, 9:20π.μ

<http://www.acivenewzealand.com> 14 – 11 – 2007, 8:54 μ.μ

<http://www.adventurecentre.com> 14 – 11 – 2007, 9:50 π.μ

<http://www.alpinclub.gr> 5 – 12 – 2007, 9:50 π.μ

<http://www.athinoramatravel.gr> 5 – 12 – 2007, 9:45 π.μ

<http://www.backroadspeople.com> 16 – 11 – 2007, 8:57 π.μ

<http://www.cityofathens.gr> 16 – 11 – 2007, 9:10 π.μ

<http://www.domestictreking.gr> 18 – 12 – 2007, 5:09 μ.μ

<http://www.ecoaction.gr> 5 – 12 – 2007, 10:30 π.μ

<http://www.elsevier.gr> 5 – 12 – 2007, 10:35 π.μ

<http://www.escapeadventures.com> 12 – 02 – 2008, 8:01 μ.μ

<http://www.firstlighttravel.com> 8 – 08 – 2007, 10:11 π.μ

<http://www.geox.com> 8 – 12 – 2007, 6:13 μ.μ

<http://www.glaciergeguides.com> 13/10/2007, 05:35μ.μ

<http://www.iexplore.com> 11 – 10 – 2007, 9:52 π.μ

<http://www.metavasi.gr> 7 – 12 – 2007, 10:55 π.μ

<http://www.nolmits.gr> 5 – 12 – 2007, 10:05 π.μ

<http://www.polarexplores.com> 19 – 11 – 2007, 6:48 μ.μ

<http://www.perivalon.gr> 27 – 12 – 2007, 10:17 π.μ

<http://www.riverland>. 8 – 12 – 2007, 11:45 π.μ

<http://www.shoreadventure.com> 19 – 11 – 2007, 6:40 μ.μ

<http://www.traveltimes.gr> 27 – 12 – 2007, 10:20 π.μ

<http://www.trekkinghellas.gr> 5 – 12 – 2007, 10:25 π.μ

<http://www.wikipedia.com> 22 – 10 – 2007, 12:40 μ.

<http://www.ypan.gr> 27 – 12 – 2007, 10:21 π.μ